

Euroopa Liidu toetused kultuuriprojektidele ja -organisatsioonidele

Sissejuhatus	3
Kultuurialane koostöö Euroopa Liidus	5
Kultuuriprogrammid	
Programm Kultuur	8
Media 2007	12
Haridus- ja noorteprogrammid	
Euroopa elukestva õppe programm	15
Programm Euroopa Noored	19
Teadusprogrammid	
EL teadusuuringute ning tehnoloogia arendamise 7. raamprogramm	23
7RP: Koostöö - sotsiaalmajandus- ja humanitaarteadused	25
7RP: Teadus ühiskonnas	28
7RP Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad: kultuuri, e-õppe ja digitaalsete raamatukogude rahastamine	30
Kodanikeühiskonna programmid	
Euroopa Liidu tegevusprogramm "Kodanike Euroopa"	33
Struktuurifondid	
Euroopa Liidu struktuurivahendid	36
Inimressursi arendamise rakenduskava	38
Euroopa Sotsiaalfond	40
Elukeskkonna arendamise rakenduskava	42
Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	43
Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava	46
Loomemajanduse toetamisest	48
Euroopa territoriaalse koostöö programmid 2007-2013	50
Põllumajandus- ja maaelutoetused	
Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond (EAFRD)	55
Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas	57
Külade uuendamine ja arendamine	58
LEADER	60
Kasulikku infot	62

Sissejuhatus

Kogumik „Euroopa Liidu toetused kultuuriprojektidele ja -organisatsioonidele” sisaldab käepärast ja vajalikku infot selle kohta, milliseid rahastamisvõimalusi pakuvad kultuuriorganisatsioonidele Euroopa Liidu (EL) programmid ja nn struktuurifondid. Nende kaante vahele on koondatud erinevaid Euroopa Liidu rahastamisallikaid, millest enamik pole küll otseselt kultuuri toetamiseks loodud, kuid pealehakkamise ja oskusliku lähenemise korral on neis võimalus kaasa lüüa ka kunsti- ja kultuuriorganisatsioonidel. Nii on kultuuripärandi säilitamisel ja loomemajandusel oma koht struktuurifondide kasutamist suunavates rakenduskavades, haridusprogrammid pakuvad võimalusi kultuuriharidusega tegelejaile, muuseumid võivad oma sihtide saavutamiseks leida sobivat rahastust teadusprogrammidest jne.

Kogumik annab põgusa ülevaate kultuuri rollist ja kultuurialasest koostööst ning rahastamis põhimõtetest Euroopa Liidus. Kirjeldataud on eri programmide eesmäärke, osalemistingimusi, projektidele esitavaid nõudeid, praktilisi projektinäiteid ning viiteid lisainfo saamiseks. Et hõlmatud on ka Eesti osaljad, saab selle kogumiku abil ettekujutuse Eesti kogemustest kultuurialases koostöös Euroopa tasandil.

Eri programme tutvustavad tekstid on kirjutanud vastavate programmide kontaktisikud Eestis. Sellega on tagatud võimalikult adekvaatse informatsiooni edastamine oma valdkonna asjatundjatelt.

Käesoleva kogumiku esimene trükk ilmus 2004. aastal, nüüd ilmub selle kolmas, põhjalikult täiendatud trükk. Suuremad muutused on seotud uue, 2007-2013 kehtiva EL eelarveperioodi ja sellest lähtuvalt uute programmidega. Euroopa Liit on pidevalt arenev kooslus, kus koostööprogrammid aastate lõikes muutuvad, mitmed võimalused kaovad ning asenduvad uutega. Nii on ka käesoleva kogumiku sisu aastate lõikes muutuv. Et lugejale saaks pakkuda vaid asjakohast ja täpset informatsiooni, on plaanis teatmikku pidevalt täiendada.

Trükisest on saadaval ka elektrooniline versioon, mille leiata Eesti Kultuuri Kontaktpunkti kodulehelt: <http://ccp.einst.ee>

Eesti Kultuuri Kontaktpunkt tänab siinkohal kõiki, kes on antud kogumiku koostamisel abiks olnud. Loodame, et leiata selle kogumiku näol igati hea abimehe Euroopa Liidu koostöö- ja rahastamisvõimalustes orienteerumisel.

Meeldivat tutvumist!

Käesoleva tabeli eesmärk on hõlbustada teabe leidmist meie trükisest. Siin on mõningate tüüpilisemate tegevuste ja valdkondade kaupa osundatud, millised EL programmid ja meetmed selleks eelkõige tuge pakuvad. See ei tähenda, et mõni teine programm ei pruugiks samuti sobida ja sinne tegevuste valik pole loomulikult ammendav, kuid loodetavasti aitab see erinevate meetmete rägastikust kergemini huvipakkuvat infot leida.

Rahvusvaheline kultuurikoostöö

- Media 2007
- Euroopa Noored
- Kodanike Euroopa
- Territoriaalse koostöö programmid

Võrgustike loomine

- Kultuur
- Media 2007
- Euroopa Noored
- 7 RP Sotsiaal- ja humanitaarteadused
- Elukestva õppe programm
- Loomemajanduse meede

Tõlketoetused

- Kultuur

Filmivaldkond

- Media 2007

Kohalik kultuurielu

- Piirkondade terviklik areng
- Territoriaalse koostöö programmid
- Külade uuendamine ja arendamine
- LEADER

Kultuuri infrastruktuur

- Piirkondade terviklik areng
- Majanduse mitmekesistamine maal
- Külade uuendamine ja arendamine

Hariduse infrastruktuur

- Elukestva õppe programm
- 7 RP
- Elukeskkonna ARK
- Majanduskeskkonna ARK

Loometegevõtlus

- Media 2007
- Piirkondade terviklik areng
- Loomemajanduse meede
- Territoriaalse koostöö programmid
- Majanduse mitmekesistamine maal
- Külade uuendamine ja arendamine
- LEADER

Noortetöö

- Euroopa Noored

Haridus ja koolitus

- Elukestva õppe programm
- Media 2007
- Euroopa Noored
- Inimressursi ARK
- Euroopa Sotsiaalfond
- Elukeskkonna ARK
- Loomemajanduse meede
- LEADER

Teadus

- 7. raamprogramm
- Majanduskeskkonna ARK

Teaduse populariseerimine

- 7 RP Teadus ja ühiskond

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

- 7 RP IKT
- Majanduskeskkonna ARK
- Külade uuendamine ja arendamine

Raamatukogud

- Kultuur
- Elukestva õppe programm
- 7 RP IKT
- 7 RP Teadus ja ühiskond
- Piirkondade terviklik areng

Muuseumid

- Kultuur
- Elukestva õppe programm
- Kodanike Euroopa
- 7 RP IKT
- 7 RP Teadus ja ühiskond
- Territoriaalse koostöö programmid
- Piirkondade terviklik areng

Kodanikuühiskond

- Kodanike Euroopa
- Euroopa Noored
- Inimressursi ARK
- Territoriaalse koostöö programmid
- Külade uuendamine ja arendamine
- LEADER

Massirepressioonide mälestamine

- Kodanike Euroopa

Lühendeid:

7 RP – EL teadusuuringute ning tehnoloogia arendamise 7. raamprogramm

IKT – Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

ARK – ... arendamise rakenduskaava

Kultuurialane koostöö Euroopa Liidus

Kultuurivaldkond kuulub Euroopa Liidu pädevusse alates 1. novembrist 1993, mil jõustus Maastrichti leping. Selle ajani ei olnud EL tegevuseks kultuurivallas selgesõnalist lepingulist alust. Pärast Maastrichti lepingu jõustumist lähtutakse kultuurivallas tegutsedes Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 151, mis ütleb järgmist: **“Ühendus austab liikmesriikide kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, Ühenduse meetmetega toetatakse liikmesriikide vahelist kultuurialast koostööd ning nende tegevust sellistes valdkondades nagu kunsti- ja kirjanduslooming, kultuurivahetus, Euroopa rahvaste kultuuride ja ajaloo vastastikune tundmaõppimine, ühise kultuuripärandi tutvustamine ja säilitamine ning koostöö audiovisuaalsektoris.”**

Euroopa Liit soodustab nimetatud valdkondade arengut, kuid välistab igasuguse liikmesriikide õigusnormide ühtlustamise.

Audiovisuaalsektori arengut toetab **Media 2007** programm. Ülejäänud kultuurivaldkondade jaoks on loodud programm **Kultuur**, mis vältab aastatel 2007-2013 ning mille tutvustajaks Eestis on Eesti Instituut asuv Eesti Kultuuri Kontaktpunkt.

Programmi **Kultuur** eesmärgiks on Euroopa riikide vahelise kultuurialase koostöö kaudu toetada ühtse euroopa identiteedi kujunemist teadmiste ning kogemuste vahetamise abil.

Euroopa Liidu eesmärk ei ole üle võtta liikmesriikide rolli kultuuripoliitika väljatöötamisel ja ellurakendamisel. Põhiliseks arusaamaks ja tegutsemise aluseks on äratundmine, et kultuurikoostöö aitab kaasa Euroopa integratsioonile. Kultuurialases koostöös nähakse vahendit, mis aitab Euroopas elavaid inimesi üksteisele lähemale tuua ja parandada üksteisemõistmist. See võimaldaks lõppkokkuvõttes ELil toimida ka inimeste tasandil.

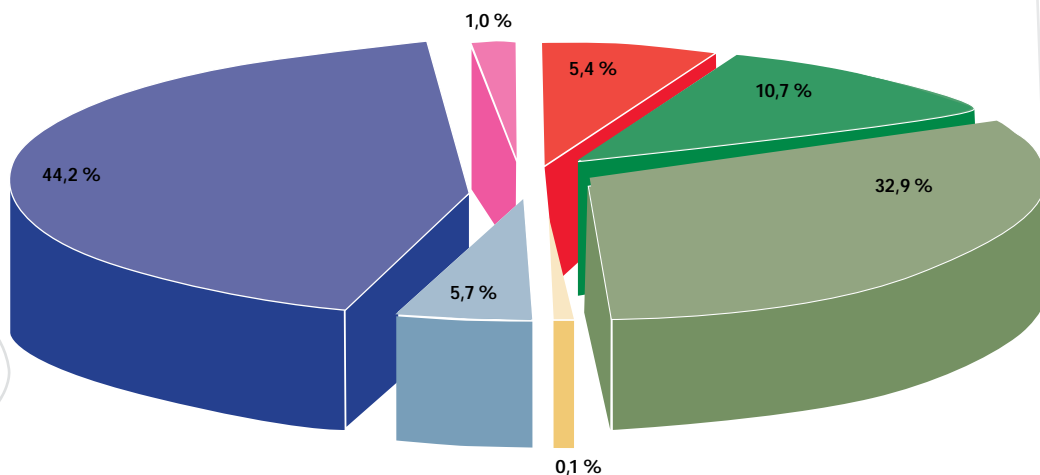
2007. aasta mais esitas Euroopa Komisjon teatise ehk esialgse poliitikat suunava dokumendi “Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava kohta üleilmastavas maailmas”, mis pälvis ka liikmesriikide kultuuriministrite toetuse. Selles sätestatakse kolm peamist eesmärki:

- kultuurilise mitmekesisuse ja kultuuridevahelise dialoogi edendamine;
- kultuuri kui loovuse allika edendamine Lissaboni majanduskasvu ja töökohtade loomise strateegia raames;
- kultuuri kui Euroopa Liidu rahvusvaheliste suhete olulise mõjuri edendamine.

Kultuur kui valdkond on otseselt seotud muude eluvaldkondadega, seetõttu arvestatakse kultuuride mitmekesisuse säilitamiseks kultuuriaspektiga ka teistes Ühenduse tegutsemisvaldkondades, nagu näiteks sotsiaal-, majandus- ja regionaalpoliitikas. Nõnda peaks tänu Ühenduse tegevusele paranema kultuurisektoris töötavate inimeste majanduslik ja sotsiaalne seisund ja arenema kultuuritööstus, mis on otseselt seotud ühtse turu toimimisega. Olulisteks teemadeks on kultuuritoodete ja -kaupadega seotud riiklikud toetused ja maksustamine, intellektuaalomandiga seonduv, kultuuri- ja audiovisuaaltööstuse edendamine ning kutse- ja täiendõpe kultuurisektoris. Seega võivad kultuuriorganisatsioonid edukalt osaleda ka **Euroopa elukestva õppe programmis**, samuti **teadus- ja arendustegevuse 7. raamprogrammis**.

Üha olulisemaks võib kultuurivaldkonna jaoks muutuda raha taotlemine **struktuurifondidest**. Struktuurifondide kasutamise riiklik strateegia aastateks 2007-2013 väärtustab oma erinevates meetmetes kultuuri eelkõige täisväärtusliku elukeskkonna loomise, aktraktiivse turismi ning loomemajanduse

Euroopa Liidu 2008. a eelarve 129,2 miljardit eurot

- Majandusarengu ja ühtekuuluvuse edendamine
- Põllumajanduslikud otsetoetused ja turukorralduse kulud
- Põllumajandus ja maaelu areng
- Kodanikkond, isikuvabadused, turvalisus ja õigus (sh ka kultuur ja haridus)
- Halduskulud
- Laienemiskompensatsioonid
- EL ülemaailmse partnerina

tähtsustamise aspektist. Seega saavad kultuuriasutused leida tuge struktuurifondidest peamiselt seoses investeeringute, kultuuripärandi säilitamise, ettevõtluse arendamise, koolituse jms-ga.

Täpsema ülevaate ELi tegevuse kohta kultuurivallas ning vastavatest ELi õigusaktidest saab aadressilt: http://ec.europa.eu/culture/portal/index_en.htm

Rahastamine: võimalused kultuurisektorile

ELi rahastamise vormid jagunevad laias laastus kahte rühma:

- 1) Rahvusvahelised fondid ja koostööprogrammid: üle-euroopalised; vajalikud partnerid; otsustamine tsentraalne; väiksema ja keskmise suurusega toetused; võimalus eri tüüpi projektidel.
- 2) Struktuurifondid: piirkondlikud; rahvusvahelised partnerid ei ole vajalikud; otsustamine kohapeal; suured toetused; põhirõhk investeeringutel objektidesse ja inimestesse.

Nagu diagrammist näha, on kultuuri- ja haridusvaldkonna osa Euroopa Liidu eelarves võrreldes teiste valdkondadega suhteliselt väike.

Seega tuleb kasutada võimalikult palju teiste valdkondade võimalusi, mida toetab ka Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 151 lõige 4: **“Teiste sätete puhul võtab Euroopa Ühendus arvesse erinevaid kultuuriaspekte.”**

Teiste sätete all on siinkohal mõeldud muude valdkondade koostööprogramme ja finantseerimisallikaid, kuhu on vaba juurdepääs ka kultuuriprojektidel, tingimusel, et tegemist on projektiga, mis vastab esitatud nõudmistele. Nendest võimalustest käesolev kogumik räägibki.

Eesti kogemus

Eesti, nagu ka teised uuemad ELi liikmesmaad, on juba alates 1998. aastast kaasa löönud ELi kultuurivaldkonna koostööprogrammides ning jätkab osalemist ka programmis Kultuur (2007–2013). Programmi tutvustab Eestis ning projektitegijaid nõustab ja abistab Eesti Kultuuri Kontaktpunkt, mis alates 2005. aastast tegutseb Eesti Instituudis.

Huvi ELi rahastamisvõimaluste vastu kasvab ning seda suuresti tänu teadlikkuse tõusule ja juba omandatud kogemustele. Projektides osalevate organisatsioonide arv on kasvanud ning mitmed neist on olnud edukad projektitaotluste kirjutajatena. **Kultuur 2000** programmi raames on aastatel 2001–2006 toetust saanud ligi 70 eestlaste osalusega koostööprojekti. Eesti osalejatest olgu nimetatud MTÜ David Oistrahhi Festival, Eesti Kirjanike Liit, Tartu Linnavalitsus, Eesti Nukuteater, Hiiumaa Muuseum, 2. Tants, VAT Teater, Kirjastus Eesti Raamat, jt. Rahaliselt on meie kultuuriorganisatsioonide osalusega projektid saanud toetust u 218 miljonit krooni, sh Eesti juhtorganisatsiooniga projektid u 17 miljonit krooni. **Media Plus** programmist laekus aastatel 2002–2006 Eesti filmitööstusesse toetust 23,5 miljonit krooni ning selle abil on valminud mitmeid filme – “Leiutajateküla Lotte”, “Müümise kunst”, “Stiilipiidu” jne.

Samuti on Eesti kultuuriorganisatsioonidel kogemusi ELi haridus- ja raamprogrammides. Edukas osalemine Euroopa Ühenduse programmides on toonud kaasa rahvusvahelised üritused ja kultuurisündmused, mille korraldamine sellises ulatuses ilma ELi toetuseta võimalik ei oleks.

ELi täieõigusliku liikmesriigina on meile avanenud struktuurifondid, mis loovad aluse suuremahuliseks investeringuteks ning mille on saanud korda juba nii mõnigi mõis, kirik ja kool. Siinkohal on oskuslikult ära kasutatud kogemusi eelstruktuurifondidega — PHARE, SAPARD ja ISPA, ning õpitud teiste riikide kogemustest.

Kõik ei ole aga rahas mõõdetav: rahvusvahelisest koostööst, mis on saanud võimalikuks ELi programmide toel, on kasvanud välja uued kontaktid, koostöövõimalused, ideed ja kogemused, mis on väärtus omaette. Mitmete Eesti kultuuriorganisatsioonide kogemus tõestab, et võimalusi on mitmeid — tuleb vaid olla hakkaja ja neid oskuslikult ära kasutada.

Programm Kultuur

Programm Kultuur on ainus Euroopa Ühenduse programm, mis on täielikult suunatud kultuuri toetamisele. Seejuures toetatakse kõiki kultuurivaldkondi peale audiovisuaalvaldkonna.

Kultuur on loodud aastateks 2007–2013 kogueelarvega 400 miljonit eurot.

Programmi üldine eesmärk on edendada eurooplaste ühist ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi, arendades kultuurikoostööd programmis osalevate riikide loomeinimeste, kultuurivallas tegutsevate ja kultuuriasutuste vahel eesmärgiga soodustada Euroopa kodakondsuse väljakujunemist. Üldeesmärgi kõrval on programmil ka kolm kitsamat sihti:

1. edendada kultuurisektoris töötavate inimeste riikidevahelist liikumist;
2. soodustada kunstiteoste ning kultuuri- ja kunstitoodete riikidevahelist ringlust;
3. soodustada kultuuridevahelist dialoogi.

Programmi raames toetatakse eri tüüpi tegevusi, suurima osa programmi eelarvest moodustavad rahvusvahelised koostööprojektid ja tõlkeprojektid. Ühe- ja mitmeaastased koostööprojektid hõlmavad mitme riigi kultuuriasutusi ning täiendavad nende tavategevust. Sellistes projektides on võimalik osaleda projekti koordinaatori või kaaskorraldajana. Tõlkeprojektide juures toetatakse kirjandusteoste tõlkimist ühtedest Euroopa keeltest teistesse.

Lisaks sellele toetab programm **Kultuur** ka Euroopa tasandil tegutsevate kultuuriorganisatsioonide ja -võrgustike tegevust ning kultuurikoostööd käsitlevate uurimuste teostamist, samuti antakse selle raames välja mitmeid auhindu.

Programmis osalevad Euroopa Liidu liikmesriigid, EFTA liikmesriigid (Norra, Island ja Lichtenstein), EL kandidaatriigid ja Lääne-Balkani riigid vastavate raamlepingute alusel.

Projektidele esitatavad nõuded

Programmi raames püütakse edendada kultuuritöötajate- ja toodete vaba liikumist ning kultuuridevahelist dialoogi, seetõttu on esitatavate projektide juures oluline nende **rahvusvahelise koostöö** mõõde. Ainult Eestis toimuvatele ettevõtmistele ning üksikisikute poolt esitatud projektidele toetust ei anta.

Toetavad tegevused ei tohi olla samaaegselt rahastatud mõne teise EL programmi poolt.

Programmi raames **toetust taotlev organisatsioon peab olema era- või avaliku õiguse alusel tegutsev iseseisev juriidiline isik**, mille põhitegevus puudutab kultuurivaldkonda ning peakorter asub ühes programmiga liitunud riigis. Osaleda võivad ka kultuurivaldkonnas (kuid mitte audiovisuaalsektoris) tegutsevad äriettevõtted, kui nad ei teeni antud projekti raames kasumit.

Tõlkekoetusi saavad taotleda programmiga liitunud maades tegutsevad kirjastused.

Taotleja peab tõestama oma finants- ja haldussuutlikkust projekt edukalt läbi viia.

Projekt tuleb esitada taotlusvooru tähtajaks ametlikul taotlusvormil koos kõikide taotlusjuhendis loetud lisadega. Taotlusi võib esitada kõikides EL ametlikes keeltes, kuid asjaajamise kiirendamiseks soovitatakse taotlus koostada inglise, prantsuse või saksa keeles.

Esimene tegevussuund

Mitmeaastased koostööprojektid

Programm toetab koostööprojekte, mis kestavad 3 kuni 5 aastat ja hõlmavad vähemalt kuut kultuuriorganisatsiooni kuuest erinevast programmis osalevast riigist. Koostööprojektid võivad olla kesken-
dunud ühele kultuurivaldkonnale või ühendada eri sektoreid. Koostööprojektid peavad tuginema ühe osaleva riigi seaduste kohaselt vormistatud koostöölepingule, mille on allkirjastanud kõik koostööpartnerid.

EL toetus sellistele projektidele on maksimaalselt 50% projekti eelarvest ning jääb 200 000 ja 500 000 euro vahele aastas, seega saab projekti aastaelarve olla kõige rohkem 1 miljon eurot.

Koostöömeetmed

Koostöömeetme nime kannavad kuni 24 kuud kestvad projektid, milles osaleb vähemalt kolm kultuuriorganisatsiooni kolmest erinevast programmis osalevast riigist. EL toetus sellistele koostöömeetmetele on maksimaalselt 50% projekti eelarvest ja jääb vahemikku 50 000 kuni 200 000 eurot.

Tõlkeprojektid

Programm toetab kirjandusteoste tõlkimist ühtedest Euroopa keeltest teistesse. Üks tõlkeprojekt peab hõlmama 4-10 juba avaldatud ja sihtkeelde varem tõlkimata teost. Tõlketoeuse maksimumsumma on 60 000 eurot projekti kohta ning see katab kõik tõlkekulud, eeldusel, et need moodustavad kõige rohkem 50% kogukulust.

Erimeetmed

Programmi raames toetatakse erilisi meetmeid – eriti laia kõlapinnaga kultuurisündmusi, mis aitavad tugevdada Euroopa ühtlustunnet, rõhutavad liikmesriikide kultuurilist mitmekesisust ning toetavad kultuuride- ja rahvastevahelist dialoogi. Toetatakse ka projekte, mis leiavad täielikult aset kolmandates, s.t programmis mitteosalevates maades, samuti antakse selle meetmete rühma raames toetusi ka Euroopa kultuuripealinnadele, antakse välja kultuuriauhindu jms.

Erimeetmete puhul võib ühenduse toetus küündida kõige rohkem 60% projekti eelarvest.

Teine tegevussuund - Euroopa tasandil toimivate kultuuriorganisatsioonide toetamine

Kui esimese tegevussuuna raames toetatakse spetsiifilise projekti läbiviimist, siis siinkohal kaasr-
hastatakse organisatsioonide otseseid tegevuskulusid. Tegevustoetust saavad taotleda kultuuri valdkonnas tegutsevad sõltumatud mittetulundusasutused, kelle tegevus kattub ELi kultuuripoliitika üld-
eesmärkidega või järgib Euroopa üldhuvet kultuurivaldkonnas. Nad peavad olema üleeuroopalise tähtsusega, omades liikmeid või partnereid vähemalt 7 erinevas Euroopa riigis, tegutsedes vähemalt 7 erinevas Euroopa riigis või kaasama oma tegevusse vähemalt 7 erinevat Euroopa riiki.

Kolmas tegevussuund - uuringud ja levi

Programmi kolmanda suuna raames toetatakse uuringute ja analüüside läbiviimist Euroopa kultuuri-
koostöö ja Euroopa kultuuripoliitika arendamise kohta, samuti kultuurikoostöö-alase teabe kogumist ja levitamist, projektide mõju suurendamist ning programmiga liitunud riikides tegutsevaid kultuuri kontaktpunkte.

Kuidas leida partnereid?

Koostööprojektide jaoks partnerite leidmiseks on mitmeid erinevaid võimalusi. Kõige kindlam on alati teha koostööd juba varasemast tuttavate ning usaldusväärsete partneritega. Uute partnerite leidmisel oskavad teid kindlasti abistada programmiga liitunud maade kultuuri kontaktpunktid, kelle kontaktandmed leiate Eesti Kultuuri Kontaktpunkti veebilehelt <http://ccp.einst.ee>. Kultuuri kontaktpunktide võrgustik on loonud ka ühise andmebaasi Agora, kus saavad registreeruda koostööprojektides osalemisest huvitatud organisatsioonid.

Partneriotsinguks võib pruukida ka erinevaid Euroopa kultuurivõrgustikke, mis tavaliselt ühendavad ühes valdkonnas tegutsevaid kultuurikorraldajaid. Soovi korral võite oma projekialgatuse riputada üles Eesti Kultuuri Kontaktpunkti koduleheküljele või lugeda sealt Eestist partnereid otsivate välismaiste projektide tutvustusi.

Projektide esitamine

Projektitaotlusi saab esitada sõltuvalt projekti liigist üks või mitu kord aastas. Alates 2008 aastast juurutab programmi haldav Euroopa Komisjoni Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (EACEA) iga-aastased püsivad tähtajad, see kergendab projektide kavandamist ja taotluse ettevalmistamist. Kalnedre on avaldatud EACEA veebilehel.

Taotlusi ei hinnata Eestis, need tuleb saata otse taotlusvooru juhendis märgitud aadressil.

Näiteid aastatel 2001-2006 kehtinud programmi "Kultuur 2000" raames toetatud projektidest

- Tradition and technology: a Comparative Overview of Daily Life and Social Structures in Europe in 19th and 20th Century

Seitsme Euroopa riigi muuseumide ühendavat projekti koordineeris vabaõhumuuseum Kreetalt, koostööpartnerina osales ka Hiiumaa Muuseum. Kaasa tegid veel muuseumid Austriast, Rootsist, Saksamaalt, Ungarist ja Hispaaniast.

Projekti raames teostati uurimus tehnoloogia arengu mõjust käsitöölise elu-olule viimaste sajandite jooksul. Hiiumaa kui kunagine kalevivabrikute piirkond keskendus tekstiilitöölise elu ja töö kajastamisele. Kreeklased valisid veskimehe, Austria pottsepa ja Rootsi kiviraiduri elu kujutamise.

2001. aasta sügisel toimus Kreetal rahvusvaheline konverents *Tehnoloogia ja traditsioon*. Lisaks toimusid ühised seminarid ning anti välja CD-ROM.

Euroopa Liidu toetus projektile oli ligi 700 tuhat krooni.

- The Songs of Nations along the Via Baltica

Projekti eesmärk oli säilitada ja arendada osalevate maade (Leedu, Eesti, Läti, Poola) kultuuripärandit ning tutvustada seda eelkõige noortele, samuti projektis osalenud organisatsioonide koduregioonide vahelise võrgustiku loomine. Projektis osales Eestist koostööpartnerina Kohtla-Järve kultuurikeskus.

Projekti käigus toimus viis kahepäevast folkloorifestivali Leedus, Lätis, Eestis ja Poolas. Lisaks sellele külastasid vanu käsitöötraditsioone valdavad meistrid teisi riike, kus juhendasid paari nädala jooksul õpitube peamiselt lastele ja noortele. Projekti käigus valmis ka DVD ning tutvustav trükis.

Euroopa Liidu toetus projektile oli ligi 1,7 miljonit krooni.

- Theatre Café

Theatre Café ehk Teatrikohvik püüdis kaasa aidata parimate noortenäidendite tõlkimisele ja levitamisele Euroopas. Selleks tõlgiti eri keeletesse 20 Euroopa autorite näidendit ning korraldati 2007. a sügisel nende ettelugemised neljas Euroopa linnas — Amsterdamis, Londonis, Lille'is ja Tallinnas. Londonis ja Lille'is kanti ette ka Urmas Vadi *The Real Elvis* (Elvis oli kapis!). Projektis osalesid teatrid Suurbritanniast, Hollandist, Saksamaalt ja Prantsusmaalt. Eestist osales koostööpartnerina VAT Teater. Euroopa Liidu toetus projektile oli umbes 2,3 miljonit krooni. Projekti kodulehekülj: www.theatrecafe.eu

- Literature and its Borders (Baltic Ring III)

Baltic Ring III oli Eesti, Soome, Taani, Leedu ja Saksamaa kirjanduskeskusi hõlmav projekt, mis on jätkuks kahele eelnevale *Kultuur 2000* toetust saanud ja nime *Baltic Ring* kandnud projektile. Projekti koostööpartnerid tulid Soomest ja Saksaamalt, projektijuht oli Eesti Kirjanike Liit. *Baltic Ring* arendas koostööd kirjanike ja kirjandusvallas tegutsejate vahel seminaride, õpitubade, kirjanike vahetuse ja interneti abil. See kestis oktoobrist 2006 septembrini 2007 ning tegeles kirjanduse muutuva rolliga kaasaegses Euroopa kommunikatsiooniühiskonnas, erinevate meediumite omavaheliste suhete uurimisega ning võimaluste ja probleemidega, mis seisavad kirjanduse ees 21. sajandi alguses. Keskne teema oli kirjanduse positsioon ja mõju tänases ühiskonnas. Arutleti uute tehnoloogiate ja nende mõju üle kirjandusele, selle üle, kas nende mõjul on sündinud uusi kirjandusžanre ja kuidas on muutunud lugeja roll. Toimus viis seminari, käivitati kirjanike ja tõlkijate vahetusprogramm, et aidata reisimisvõimaluste loomisega eri maade kirjandustegelastel paremini üksteist ja piirkonna kirjanduslikku mitmekesisust tundma õppida. Vahetusprogrammiga liitusid Eesti, Leedu, Soome ja Taani kirjanike majad. EL toetas projekti 780 000 krooniga. Projekti kodulehekülj: www.ekl.ee/balticring/index.html

Täpsem teave

Programmi Kultuur kohta vahendab informatsiooni Eesti Kultuuri Kontaktpunkt, mis ka nõustab projektkirjutajaid ning abistab neid partnerite leidmisel ja taotluste esitamisel.

Eesti Kultuuri Kontaktpunkt

Eesti Instituut
Suur-Karja 14
10140 Tallinn

Telefon: 6314 355
Faks: 6314 356
E-post: ccp@einst.ee
Veebileht: <http://ccp.einst.ee>

Lisateavet programmi, taotlusvoorude ja tingimuste kohta leiate järgmistelt veebilehtedelt: Euroopa Komisjoni Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (tegeleb programmi igapäevase haldamisega): <http://eacea.ec.europa.eu>

Euroopa Komisjoni Hariduse- ja Kultuuri Peadirektoraat (poliitika väljatöötamine ja üldine juhtimine): http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.html

MEDIA 2007

MEDIA on Euroopa Ühenduse programm, mis on loodud Euroopa filmi-, televisiooni- ja uue meediatööstuste konkurentsivõime tõstmiseks ning Euroopa audiovisuaalse toodangu rahvusvahelise levi hõlbustamiseks. Programmile, mille eesmärgiks on Euroopa audiovisuaalvaldkonna säilitamine ja arendamine vastukaaluks USA filmitööstuse pealetungile, pandi alus vastava pilootprojektiga 80ndate aastate lõpus. Edasi on programm toiminud regulaarselt 5-aastaste mandaatide kaupa, nimetuste all MEDIA I (1991–1995) ning MEDIA II (1996–2000). Aastatel 2001–2006 töötas programm nime all MEDIA Plus (arendus ja levi) ja MEDIA Training (koolitus), lihtsuse mõttes nimetati seda ühtselt MEDIA programmiuks. Perioodil 2007–2013 kannab programm nime MEDIA 2007.

Programmi kontseptsioon on üldjoones sama, mis varasematel programmidel: Euroopa Komisjon toetab filmitööstuses kahte suurt pealiini, milleks on tootmiseelne periood ja tootmisjärgne periood.

Tootmiseelseks perioodiks on võimalik toetust saada:

- Koolituseks: stsenaariumi kirjutamine, majandus-, finants- ja ärijuhtimine ning digitaalsed tehnoloogiad.
- Projektiarenduseks: üksikprojektid, digitaalsed kataloogid, talendiotsing, kaastootmise finantseerimine.

Tootmisjärgseks perioodiks on võimalik toetust saada:

- Leviks: müügiagendid, kino- ja telelevi, kinopidamine, digiteerimine.
- Promotsiooniks: ligipääs filmiturgudele, filmifestivalid, filmipärand.

MEDIA 2007 on töös aastatel 2007–2013 kogueelarvega 755 miljonit eurot (MEDIA Plus eelarve oli 513 miljonit eurot) ja see jaguneb järgmiselt:

• Levi	55%
• Arendus	20%
• Promotsioon	9%
• Koolitus	7%
• Horisontaalsed kulud	5%
• Pilootprojektid	4%

Programmiga on liitunud 31 riiki: 27 Euroopa Liidu riiki ning Euroopa Majandusühenduse liikmesriigid (Norra, Lichtenstein, Island ja Šveits).

Osalemistingimused

Programmisis osalemise tingimused sõltuvad taotlusvoorude iseloomust ning võivad muutuda, üldiselt aga saavad taotlusi esitada MEDIA programmiga liitunud maadest pärit organisatsioonid. Taotluste esitamiseks kuulutatakse välja tähtsajad vastavalt toetuste eri liikidele. Taotlus tuleb esitada otse MEDIA programmile Brüsselis, vastavad aadressid leiab taotlusvormidest.

Enamlevinud toetusliigid

Koolitus

MEDIA 2007 toetab Euroopa suunilusega koolitusprojekte, aidates sel viisi suurendada filmiprofessionaalide konkurentsivõimet rahvusvahelisel turul. Osaleda saavad filmi- ja televisioonikoolid, ülikoolid, koolitusasutused, tootmis- või levifirmad jm. organisatsioonid, kes pakuvad jätkukoolitust audiovisuaaltööstuse uute tehnoloogiate (eriti digitaal tehnoloogia), majanduse, rahanduse ja ärijuhtimise ning stsenaariumikirjutamise vallas. Uus programm pakub võimalusi toetuse taotlemiseks ka filmi põhiõppele.

Arendus

MEDIA 2007 toetab väikeseid ja keskmise suurusega filmistuudioid, mis arendavad dokumentaal-, anima- või mängufilmiprojekte. Toetus aitab arendada filmiprojekte ja filmikataloogide loomist ning tõhustab ligipääsu finantsabile. Osaleda saavad rahvusvahelistele turgudele suunatud mängufilme, autoridokumentalistikat ja animafilme tootvad Euroopa ettevõtted. Teostele on kehtestatud miinimumkestuse nõuded, samuti peab taotlejal olema ette näidata kogemus eelnevate teoste tootmises ning levitamises. Projekti edu eelduseks on mõne koduriigi vastava institutsiooni toetuse olemasolu, mis on omamoodi kodumaiseks garantiiks ja näitab rahvuslikku huvi antud projekt ellu viia.

Levi

MEDIA 2007 toetab mittekodumaiste Euroopa filmide kinolevi läbi kahe põhilise skeemi: automaatne ja selektiivne toetusskeem. Toetust saavad taotleda levitajad, müügiagendid ja kinopidajad eesmärgiga tõsta Euroopa filmide turuosa kõigis liikmesriikides. Peale kinolevi toetuse annab MEDIA võimaluse toetust küsida ka Euroopas valminud teletoodangu teleleviks. Soositud on lastele ja noortele suunatud programmid, samuti tööd, mis aitavad kaasa Euroopa kultuuripärandi väärtustamisele ning keelte ja kultuuride tutvustamisele. MEDIA 2007 raames tekkis täiesti uus teotusskeem filmide online-leviks, milleks on *Cinema on Demand* ja *Digital Cinema Distribution*.

Promotsioon/Festivalid

MEDIA 2007 toetab Euroopa audiovisuaalteoste promotsiooni ja ringlemist, aidates finantseerida arvukate ürituste organiseerimist ning professionaalide osalemist nendel. Toetatakse organisatsioone, kes pakuvad audiovisuaalvaldkonna professionaalidele soodsamaid osalemistingimusi Euroopa filmiturgudel ja -festivalidel; kaastootmis- ja finantseerimisalaseid üritusi; laiale publikule suunatud Euroopa audiovisuaaltooteid reklaamivate ürituste korraldamist. Eraldi toetusskeem promotsiooni all on festivalitoetus. Osaleda saavad originaalseid filmi- ja audiovisuaalprogramme esitlevad Euroopa festivalid. Euroopa filmi osakaal programmis peab olema suurem kui 70% ning tulema vähemalt kuuest MEDIA programmiga ühinenud maast, samuti peab toimuma koostöö erinevate Euroopa filmifestivalide vahel.

Toetussummad Eesti projektidele MEDIA Plus programmist

Arendustoetus

Arendustoetus on üks olulisemaid ja üks jõukohasemaid toetusskeeme Eesti filmitootjatele. Kolme aasta jooksul eraldati 30 kodumaisele projektile (mängu-, anima- või dokfilm) kokku 765 000 eurot ehk 12 miljonit krooni, millest Eesti publikuni on tänaseks jõudnud ca 12 filmi. Erakordne seejuures on 2006. aastal Exitfilmile eraldatud 2. taseme paketoetus 125 000 eurot ehk ligi 2 miljonit krooni, kuna taoline skeem ei ole enamasti jõukohane väikeriikides tegutsevatele filmistuudiotele.

Levitoetus

Leviskeemidest on kõige populaarsemad selektiivne ja automaatne kinolevi skeem, kust kolme aasta jooksul on toetust saanud 171 000 eurot ehk 2,8 miljonit krooni. See toetus on eraldatud 5 Eestis tegutsevale filmileviorganisatsioonile kokku 43 mittekodumaise Euroopa filmi kinoleviks. Leviskeemidest veidi vähem jõukohasem on televiskeem, milles osalemise tingimused on Eesti filmitootjatele raskendatud eelkõige telejaamade vähesuse ning teletootmises ringleva rahastuse vähesuse tõttu. Telelevi skeemis on Eestile toetust eraldatud 80 000 eurot ehk 1,3 miljonit krooni.

Promotsioon/festivalid

Õnneks on regulaarseks muutunud Euroopa toetus Eesti ühele tuntumale filmiüritusele, milleks on Pimedate Ööde Filmifestival (PÖFF). Maksimumtoetus, mis analoogsed festivalid taotlema saavad, 35 000 eurot ehk 548 000 krooni, on PÖFFile eraldatud juba viiel viimasel aastal.

Eesti filmitööstuse tulevikuperspektiive, arengut ja tugevamaks muutmist silmas pidades on oluline toetus kaastootmisturule Baltic Event, kes MEDIA Plus programmist tõi ära kolme aasta jooksul 90 000 eurot. MEDIA promotsioonitoetus taolisele rahvusvahelisele üritusele Eesti mõõteid arvestades on maksimaalselt 40 000 eurot ehk 625 000 krooni, mis Baltic Eventile eraldati 2006. aastal.

Fakte Eesti osalemisest MEDIA programmis

- Igal aastal on toetussumma kokku keskmiselt 300 000 eurot ehk 4,7 miljonit krooni.
- Toetust eraldati 5 levitajale ligi 45 mittekodumaise Euroopa filmi kinoleviks Eestis.
- MEDIA Plus eraldatud toetus Eesti filmitööstusele perioodil 2002–2006 oli kokku 1,5 miljonit eurot ehk 23,5 miljonit krooni.
- MEDIA Plus raames osalesid kodumaised filmiprofessionaalid kokku 60 erineval MEDIA täiendkoolitusel.
- 2003. aastal osales erinevatel MEDIA täiendkoolitustel 3714 filmiühenduse ühelt kogu Euroopa, neist 30 olid eestlased. Per Capita tegi see meist 2003. aastal kõige aktiivsemad koolitujad Euroopas.
- Kolme aasta jooksul (2003–2006), mil MEDIA Desk haldusalas oli stipendiumifond, sõlmiti kokku 95 lepingut, kogusummas enam kui 1,2 miljonit krooni.
- MEDIA Plus arendustoetusega on valminud sellised tuntud Eesti filmid nagu: “Leitajateküla Lotte”, “Röövlirahnu Martin”, “Stiilipidu”, “Kuhu põgenevad hinged”, “Müümise kunst”, “Sinimäed” jne.

Kontakt:

MEDIA programmi infolaud Eestis:

MEDIA Desk Eesti
 Anu Ernits
 Eesti Filmi Sihtasutus
 Vana-Viru 3
 10111 Tallinn
 tel: +372 627 6065
 fax: +372 627 6061
 e-post: mediadesk@efsa.ee
 koduleht: <http://www.mediadesk.efsa.ee>

Programmi kontaktandmed Brüsselis:

MEDIA - Programme/ European Commission
 European Commission
 Directorate-General Information Society & Media
 To the attention of Mrs Aviva Silver, Head of Unit
 Directorate A,
 Unit A2 - MEDIA programme and media literacy
 BU33 2/05
 Rue de Geneve 1
 B-1049 Brussels
http://ec.europa.eu/information_society/media

Euroopa elukestva õppe programm

Euroopa elukestva õppe programm jätkab varasemate hariduskoostööprogrammide Socrates ja Leonardo da Vinci raames toimunud tegevusi, kuid teeb seda senisest laiahaardelisemalt. Programm kestab 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 ning selle eelarve seitsmeks aastaks on ligi 7 miljardit eurot.

Eesti osaleb Euroopa hariduskoostööprogrammides alates 1997. aastast. Programmi koordineerib Sihtasutuse Archimedes hariduskoostöö keskus, mis loodi Socrates Eesti büroo ja seni Sihtasutuse Innove all tegutsenud Eesti Leonardo keskuse ühinemise teel.

Elukestva õppe programm on avatud Euroopa Liidu 27 liikmesriigile, Euroopa Majandusühenduse maadele (Island, Liechtenstein, Norra) ja EL kandidaatriigile (Türgi); vastavate lepingute sõlmimise puhul on võimalik ka enamate Euroopa riikide programmiga liitumine.

Programmi eesmärkideks on:

- toetada Euroopa elukestva õppe ruumi loomist;
- aidata kaasa kvaliteetse elukestva õppe arengule, parandada selle võimaluste kvaliteeti, huvipakkuvust ja kättesaadavust;
- aidata edendada loovust, konkurentsivõimet, töövalmidust ja ettevõtlusvaimu;
- soodustada igas vanuses, sealhulgas erivajadustega inimeste ja tõrjutud rühmade suuremat osalemist elukestvas õppes;
- edendada keeleõpet ning keelelist mitmekesisust;
- tugevdada elukestva õppe rolli Euroopa kodanikutunde loomisel, mis põhineb inimõiguste ja demokraatia mõistmisel ja austamisel, ning soodustada sallivust ja austust teiste inimeste ja kultuuride vastu.

Programmi kaudu toetatakse järgmisi tegevusi:

- inimeste liikumine elukestva õppe raames;
- kahe- ja mitmepoolne partnerlus;
- mitmepoolsed projektid, mis on ette nähtud haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteedi edendamiseks riikidevahelise uuendussiidre abil;
- ühepoolsed ja siseriiklikud projektid;
- mitmepoolsed projektid ja võrgustikud;
- elukestva õppe põhimõtete ja süsteemide vaatlus ja analüüs, viitematerjalide koostamine ja regulaarne ajakohastamine, kvalifikatsioonide ja varasemate õpingute läbipaistvust ja tunnustamist toetav tegevus ning kvaliteeditagamise alast koostööd toetav tegevus;
- elukestva õppe programmi eesmärkide edendamiseks kavandatud muud algatused.

Jagunemine allprogrammideks

1. Valdkondlikud programmid:

COMENIUS: üldharidus

Programm Comenius on mõeldud üldhariduse kvaliteedi parandamiseks ja üksteisemõistmise süvendamiseks Euroopas. Toetatakse koolide rahvusvahelist koostööd, haridustöötajate koolitamist, keeleõpet ja eri kultuuride tundmaõppimist.

ERASMUS: kõrgharidus

Erasmuse programmi kaudu tugevdatakse Euroopa mõõdet kõrghariduses. Toetatakse kõrgkoolide rahvusvahelist koostööd, üliõpilaste ja õppejõudude vahetust, parandatakse õppetöö ja selle tulemuste akadeemilise tunnustamise läbipaistvust kogu Euroopa Liidus.

LEONARDO DA VINCI: kutseharidus

Leonardo da Vinci programmi kaudu tõstetakse koolitusasutuste ja tööturu osapoolte koostöö kvaliteeti. Toetatakse esmases kutseõppes ja jätkuõppes osalejate ning kutsekoolide õpetajate liikuvust ning uuenduslike kogemuste levikut kutsehariduse vallas.

GRUNDTVIG: täiskasvanuharidus

Programmiga Grundtvig parandatakse täiskasvanuhariduse ja elukestva õppe kättesaadavust ja kvaliteeti. Toetatakse paremate haridusvõimaluste loomist neile, kes on kooli lõpetanud elementaarse kvalifikatsioonita või kooli pooleli jätnud, soodustatakse alternatiivsete haridusvõimaluste, sealhulgas ka iseseisva õppe ja mitteformaalse hariduse arendamist.

2. Horisontaalne programm, mis hõlmab nelja peamist tegevust:

- poliitikaalane koostöö ja innovatsioon elukestvas õppes;
- keeleõppe edendamine;
- info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhineva(te) innovatiivse(te) sisu, teenuste, pedagoogika ja tava arendamine elukestva õppe valdkonnas;
- programmi ja sellega seotud eelmiste programmide tulemuste levitamine ja kasutuselevõtt ning heade kogemuse vahetamine.

3. Jean Monnet programm, mis toetab asutusi ja tegevust Euroopa integratsiooni valdkonnas ning hõlmab kolme põhitegevust:

- Jean Monnet' tegevuskava;
- tegevustoetuste andmine Euroopa integratsiooni küsimustega tegelevatele asutustele;
- tegevustoetuste andmine teistele hariduse ja koolituse valdkonnas tegutsevatele Euroopa asutustele ja ühendustele.

Programmis osalemise tingimused

Elukestva õppe programm on mõeldud:

- õpilastele, üliõpilastele, praktikantidele ja täiskasvanud õppijaile;
- elukestva õppega seotud õpetajatele, koolitajatele ja muule personalile;
- tööturul olevatele inimestele;
- elukestva õppe programmi või selle allprogrammide raames õppimisvõimalust pakkuvatele asutustele või organisatsioonidele;
- kohalikele, piirkondlikele ja riiklikele haridussüsteemide ja -poliitika eest vastutavatele isikutele ja asutustele;
- ettevõtjatele, tööturu osapooltele ja nende organisatsioonidele kõikidel tasanditel;
- elukestva õppega seotud nõustamis- ja teabeteenuseid pakkuvatele asutustele;
- elukestva õppe valdkonnas tegutsevatele ühendustele;
- elukestva õppe küsimustega seotud uurimiskeskustele ja -asutustele;
- mittetulundusühingutele, vabatahtlikele ühendustele ja valitsusvälistele organisatsioonidele.

Programmis osalemiseks tuleks tutvuda taotluste esitamise üldtingimuste ja tähtaegadega aadressidel <http://www.hkk.ee> (Sihtasutuse Archimedes hariduskoostöökeskus) ja http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/index_en.html (Euroopa Komisjoni Hariduse- ja Kultuuri Peadirektoraat).

Kultuuri ja kultuuriasutuste võimalused elukestva õppe programmi raames Kultuur on kaasatud hariduskoostööprogrammide projektides peaaegu alati, seda eelkõige Eesti kultuuri tutvustamise ja partnerriikide kultuuride tundmaõppimise näol. Kultuuride mitmekesisuse aktsepteerimine ja soodustamine on Euroopa identiteedi üks alustalasid. Seetõttu on loomulik, et pea igas Euroopa riikide vahelises koostööprojekti on oluline roll ka kultuuriteemaatil. Lisaks üldisele kultuuride mitmekesisuse edendamisele on programmi raames oodatud projektitöös konkreetselt osalema ka kultuuriasutused, kes tegelevad hariduse pakkumisega laiemas mõttes: muuseumid, raamatukogud jt.

Projektinäited

Comeniuse projektid

Comeniuse koolide koostööprojektid hõlmavad peaaegu alati mõnd kultuuriteemat, projektide tulemusteks on tihti mõni kultuurivaldkonda jääv ese või üritus, näiteks koostöös valminud eri rahvaste retseptiraamat, näidend, ühisvideo. Näiteid kultuuri edendamisest läbi koolide koostööprojektide on väga mitmeid.

• „*IMAGINE...*“ – *kujutle, et kõik maailma inimesed elavad rahus ja üksteisemõistmises*

Projekt andis võimaluse vahetada kogemusi teiste maade rahvuskultuuride tundmaõppimisel ning leida uusi sõpru ning võimalusi nendega suhtlemiseks. Projektis osalevad õpilased said võimaluse vahetada mõtteid ja töid teiste maade õpilastega vastavalt projekti teemaatil.

Projekti kaasati ka kohaliku omavalitsus. Koostöö kohaliku kogukonna ja kooli vahel aitas seetõttu projekti ideid, eesmärgi ja tulemusi laiendada ka väljapoole kooli. Eestist osales projektis Tõstamaa Keskkool, lisaks koolid Austriast, Bulgaariast, Poolast ja Portugalist <http://www.tostamaa.edu.ee/default.asp?id=117>

• **Euroopa linnagraffiti: sotsiaalne nähtus – ajaloo, loovuse, graafilise vandalismi ilming**

Projekti eesmärgiks oli motiveerida õpilasi õppima ja kasutama võõrkeelt reaalses kontekstis, aidata neil tugevdada oma kultuurilist identiteeti ning näha seda teiste kultuuride taustal, kujundada kultuurilist sallivust ja lugupidamist. Koostöös partnerkoolidega analüüsiti graffiti kui nähtust ühiskondlik-poliitilisest, kunstilisest ja õiguslik-majanduslikust aspektist. Püüti mõista graffiti tekkepõhjust, aidata õpilastel teadvustada kunstilise eneseväljenduse ja graafilise vandalismi piiri. Eestist osales projektis C.R.Jakobsoni Gümnaasium, lisaks koolid Lätist, Itaaliast ja Belgiast.

<http://www.crjg.vil.ee/veebid/grafitiprojekt/>

Grundtvigi projektid

• **Forum Theatre in Adult Education**

Projekti eesmärk on tutvustada laiemalt foorumteatri kui interaktiivse sotsiaalteatri meetodeid ning katsetada neid erinevate täiskasvanute gruppide seas. Foorumteater toetab siirast ja vaba inimestevahelist suhtlemist ning on mitteformaalse õppimise parim näide. Kohtumiste käigus korraldasid teatritegijad õpitubasid ning projekti lõpuks anti välja käsiraamat "Adventures in Forum Theatre", kus hulgaliselt osalejate mõtteid, arvamusi, ettepanekuid. Eestist osales projektis VAT Teater, mille juures tegutsev Foorumgrupp on seni ainus foorumteatri tutvustaja Eestis. Teisteks osalejateks Rumeenia, Taani, Inglismaa, Bulgaaria, Prantsusmaa, Itaalia, Leedu.

Vt ka <http://www.vatteater.ee/htdocs/index.php?op=&pg=Page3>

• **Recording Memories and Traditions for the Future**

Projekti jooksul püütakse kõikides partnerasutustes eakaid inimesi aktiivsemalt sotsiaalses elus ning elukestvas õppimises kaasa lööma ergutada. Eestis pajatavad vanema põlvkonna erinevate elualade esindajad lugusid ja meenutusi möödunud aegadest, koos laste ja lastelastega „maallitakse“ mälestused portselanile ja kogutakse lood/laulud CD-le. Koos soomlaste, taanlaste ja ungarlastega lööb projektis Eesti esindajana kaasa Pärnu Rahvaülikool.

Leonardo da Vinci projektid

• **Concert Circle**

17 muusikaalast kutseharidust omandavat õpilast osalesid kolmenädalastel praktikatel Soomes, Poolas ja Šotimaal. Praktika jooksul valmistati ette kontserdiprogramm ja esineti avalikul kontserdil. Esitused salvestati ning iga partner sai sellest koopia kui dokumendi praktika lõpptulemuse kohta. Kontserdiprogrammide ettevalmistusperioodil tehtud töö toimus professionaalsete muusikute juhendamisel ning selle käigus said meie õpilased kogemuse rahvusvahelises töökeskonnas töötamisest. Projekti koordineeris G. Otsa nim. Tallinna Muusikakool.

<http://otsakool.edu.ee/mine.php?page=leonardo&title=1>

• **Rahvusliku käsitöö esitlemise mooduli väljatöötamine**

Projektis osalesid keraamika, tekstiili ja nahakunsti õpetajad Kuressaare Ametikoolist, kes töötasid 2005. aasta suvel 2 nädalat Soomes Turu Käsitöomuuseumis rahvusliku käsitöö esitlejatena. Eesmärgiks oli arendada erialaseid oskusi töökeskonnas, sh uusi oskusi, võõrkeele- ja suhtlemiskogemusi ning omandatud kogemuste põhjal luua kooli rahvusliku käsitöö ja ettevõtluse õppekava juurde käsitöö esitluse moodul.

Projekti koordineeris Kuressaare Ametikool.

• **Kaasaegse tarbekunstiklaasi tehnoloogia praktika Taanis**

Projekti eesmärgiks oli saada praktilist juhendamist disainitud klaasitoodete tootmistehnoloogia ning turustusvõimaluste kohta. Ettevõtte otsustas lähendada tootedisaini ja müügiga tegeleva isiku kaheks kuuks klaasitehnoloogia õppepraktikale Taani.

Ettevõtte lõi praktika käigus omandatud teadmiste tuginedes uue nišitoodete grupi ja leidis sellele – esialgu Eesti sisustus- ja tarbekauba turul – tarbijaskonna. Pärast projekti lõppu taotleti Eesti Patendiametilt tööstusdisaini kasuliku mudeli lahendi litsents klaasist vannitoa- ja muude siseruumide seinakatteplaatide tootmisõiguseks.

Projekti koordineeris OÜ Nelijakk, partnerid olid Taanist.

Kontakt:

SIHTASUTUS ARCHIMEDES
HARIDUSKOOSTÖÖKESKUS

Koidula 13A, 10125, Tallinn

Tel. 696 2410 Faks 696 2426

E-post: hkk@archimedes.ee

Koduleht. www.hkk.ee

Euroopa elukestva õppe programmist Euroopa Komisjoni kodulehel:

http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/index_en.html

Programm Euroopa Noored

Programm Euroopa Noored (ingl k *Youth in Action Programme*) on Euroopa Liidu haridusprogramm, mis on mõeldud kõikidele **13–30-aastastele noortele** ning pakub neile väga erinevaid tegevusvõimalusi mitte-formaalse hariduse kontekstis. Praegune programmifaas on ellu kutsunud **aastateks 2007–2013** ning Eestis koordineerib programmi tegevust Sihtasutuse Archimedes raames **Euroopa Noored Eesti büroo** (<http://euroopa.noored.ee>).

Programmi eesmärgid on:

- Toetada noorte aktiivseks kodanikuks kujunemist laiemas mõttes ning Euroopa kodanikuks olemist kitsamalt;
- Toetada ühtekuuluvustunde teket ning sallivat mõtteviisi noorte hulgas, pöörates erilist tähelepanu sotsiaalse sidususe suurendamisele Euroopa Liidus;
- Suurendada teineteisemõistmist erinevatest kultuuridest pärit noorte hulgas;
- Panustada noorte ettevõtmissi toetavate tegevuste kvaliteedi arendamisse ja noortevaldkonnas tegutsevate organisatsioonide jätkusuutlikkuse tagamisse;
- Toetada koostööd noortevaldkonnas Euroopas.

Programmi Euroopa Noored raames on võimalik rahastust taotleda erinevate alaprogrammide kaudu. Peamised neist on:

Rahvusvaheline noortevahetus (alaprogramm 1.1)

Rahvusvaheline noortevahetus kujutab endast 13–25-aastaste noorte sisustatud koosviibimist. Eesti noored saavad teha koostööd mõne teise Euroopa riigi noortegrupiga, korraldamaks huvitavaid ja arendavaid ühissetvõtmisi Eestis või mõne teise grupi koduriigis. Kokkusaamine kestab 1–3 nädalat, mille käigus käsitletakse mõnda noortele huvipakkuvat teemat: noorte osalus, sallivus, keskkond, kultuuride erinevus, jms. Kohtuv rahvusvaheline noortegrupp võib olla 16–60-liikmeline, lisaks on võimalus noortevahetusse kaasata ka noorsootöötajad.

Kohalik ja rahvusvaheline noortealgatus (alaprogramm 1.2)

Kohalik noortealgatus on võimalus kõikidele 18–30-aastaste noorte gruppidele (vähemalt 4 noort). Juhul kui projekti on kaasatud juhendaja, siis on ka noortel alates 15. eluaastast võimalik noortealgatust ette võtta. Kohalikkude noortealgatusse ei pea olema kaasatud välispartnerid, vaid see on noorte endi ettevõtmine oma kodukohas (nt vallas) või laiemas piirkonnas (nt maakonnas või üle Eesti). Tähtsaimaks on siinjuures noorte endi aktiivne osalus mõne neile murettegeva probleemi lahendamisel või huvipakkuva teema käsitlel. Noortealgatused on keskmiselt pikema ajagraafikuga kui rahvusvahelised vahetused, ulatudes 3 kuni 18 kuuni.

Rahvusvaheline noortealgatus on kohalikule noortealgatusele sarnaste tingimustega projekt, kuid koostöös välispartneritega. See tähendab samasisulisi ettevõtmisi ühel ajaperioodil, erinevates riikides, ühistel eesmärkidel, tuues seeläbi projekti rahvusvahelise dimensiooni ja selge lisaväärtuse.

Noorte demokraatiaprojektid (alaprogramm 1.3)

Noorte demokraatiaprojektid on mõeldud neile noortegruppidele, kes juba aktiivselt tegutsevad või alles alustavad osalust kohaliku tasandi otsustusprotsessides (näiteks kohalike omavalitsuste noortevalikogud jm). Demokraatiaprojekte saavad algatada 13–30-aastaste noorte grupid ning see saab kesta 6–18 kuud. Projekti peab olema kaasatud vähemalt kaks partnerit kohalikul tasandil ja kaks välispartnerit; projekt peab hõlmama vähemalt 16 noort.

Noorte demokraatiaprojektid on võimalus suurendada noorte osalust demokraatlikes protsessides, edendada kohalike võimuesindajate ja noorte vahelist dialoogi tegevustes, kus noorte arvamus on oluline.

Euroopa vabatahtlik teenistus (alaprogramm 2)

Euroopa vabatahtlik teenistus on mõeldud neile noortele vanuses 18–30 eluaastat, kes soovivad saada vabatahtlikuna töötamise kogemust mõnes teises Euroopa riigis. Programm pakub ka võimalust Eestis tegutsevatele mittetulundusühingutele võtta vastu teiste riikide vabatahtlikke. Vabatahtliku teenistuse kestuseks on 2–12 kuud. Võimalike teenistuskohdade valik on väga lai: laste- ja noorteühendused, sotsiaalkeskused, looduspargid, keskkonnaühingud, kultuuriseltsid jms.

Koolitused ning võrgustikud (alaprogramm 4.3)

Selle alaprogrammi eesmärgiks on toetada projektide algatamist ning kvaliteeti programmi Euroopa Noored raames, olles suunatud eeskätt noortega töötavatele inimestele ja organisatsioonidele. Nii noorsootöötajatel kui ka mittetulundusühingutel ja omavalitsustel on võimalik taotleda rahalist toetust mitmesugusteks ettevõtmisteks: noorsootöölaseks välispraktikaks, projektide ettevalmistavateks kohtumisteks võimalike välispartneritega, lühiajalisteks õppevisiitideks tutvumaks noorsootöoga teistes riikides, in-foprojektideks, rahvusvahelisteks seminarideks ja koolitusteks, jm.

Teised alaprogrammid

Lisaks siintoodud alaprogrammidele on programmi Euroopa Noored raames võimalusi veelgi. Mõnedes alaprogrammides kuulutatakse taotlusvoorud välja Euroopa Komisjoni poolt ning ka taotlemine toimub tsentraliseeritult. Osa programmi rahalistest ressurssidest on aga suunatud otse teatud tüüpi tegevusteks ning kindlatele organisatsioonidele, mistõttu avalikke projektikonkurse välja ei kuulutata.

Programmis osalevad riigid:

Euroopa Liidu liikmesmaad, Euroopa Majandusühenduse riigid (Norra, Island, Liechtenstein) ja Euroopa Liidu kandidaatriik Türgi. Lisaks nimetatud riikidele on Eesti noortegruppidel ja organisatsioonidel võimalik teha koostööd ka mitmete lisakoostööriikidega Kagu-Euroopast, Ida-Euroopast ja Kaukaasiast ning Vahemere piirkonnast.

Taotlemine

Taotlusi saab esitada Euroopa Noored Eesti büroole viiel taotlustähtajal aastas — 1. veebruaril, 1. aprillil, 1. juunil, 1. septembril ja 1. novembril ning taotlemisel peab arvestama sellega, et projekt ei saa alata varem kui 3 kuud pärast taotlustähtaega.

Kultuuriprojektide võimalused

Põhimõtteliselt on kultuuriprojektidel võimalus kaasa lüüa iga alaprogrammi raames. Kultuur on ju samuti osa ka noorte tegemistest, eneseharimisest ja sotsiaalsest ühtekuuluvusest.

Projektinäiteid

Noortealgatusprojekt “OSI-klubi (ehk Ole Sina Ise!)”

Projekti algatasid noored, keda innustas 2004. aastal toimunud noorte väärtuskonverentsi “Olla või omada” raames toimunud esseekonkursi “Kas julgen olla mina ise?” tulem, kus paljud noored tõdesid, et nad on surutud ühiskonna poolt paikapandud raamidesse. Projekti kestel loodi vaimsete huvidega noorte klubi, kus sai end tunda võimalikult vabalt ja mugavalt, samal ajal arendades ja tugevdades oma isiksust silmaringi laiendamise, kuulamis- ja argumenteerimisoskuse parandamise ning rohkete mõttekaaslaste leidmise läbi.

Esimesel hooajal tutvuti erinevate maailma usunditega. Värvikad isiksused ja oma ala tundvad spetsialistid jagasid iganädalasel seletusi ja teadmisi, mida hiljem aurava teetassi taga ja mugavate patjade peal sokiväel istudes ühiselt arutleti. Augustis toimus suvekool, kus varem saadud usundite alased teadmised seoti eetikaga ning püüti arutelude käigus jõuda arusaamadeni, millised väärtused võiksid olla olulised kogu inimkonna jaoks.

<http://www.kultuuritehas.ee/OSI/>

Rahvusvaheline noortevahetus “Breaking Stereotypes”

Kolme üle-euroopalise üliõpilasorganisatsiooni AEGEE tütarorganisatsioonid Tartust, Lublinist (Poola) ja Nijmegenist (Holland) korraldasid 2004. aasta veebruaris noortevahetuse, mis leidis aset Lublinis. Ühise ettevõtmise nimel vaeva näinud noori ühendas mure erinevate kultuuride ja rahvuste suhtes ebaadekvaatsete hinnangute, eelarvamuste ja stereotüüpide pärast. Koostöö käigus toimusid teemaga seotud arutelud, loengud, töötoad ja debaadid, külastati ka Majdaneki koonduslaagrit.

Noortealgatusprojekt “Teatris võid olla ükskõik kes!”

Grupp Rakverest pärit noori, kes koondusid nime alla B’OFF tiim, on olnud teatriga lähemalt seotud MTÜ RLN Proovilava liikmetena. Tajudes ise igapäevaelus noortele esitatud kõrgeid nõudmisi, seadsid nad selle projekti eesmärgiks uurida lähemalt Eesti ühiskonnas noortele suunatud survet, pakkuda lahenduseks eneseväljendust teatri vahendusel ning kasvada ise ühe projekti organiseerimise ja läbiviimise kaudu. Teatrit ei kasutata siin kui meetodit tegelikkusest pääsemisel, vaid pigem kui võimalust katsetada läbi erinevaid rolle, mis elul pakkuda, et õppida end ja omi soove paremini tundma ning leida enda koht tänapäeva ühiskonnas.

Projekti põhitegevus — noorte harrastustruppide festival toimus Rakveres samaaegselt rahvusvahelise teatrfestivaliga Baltoscandal. Noorte teatripäevad ei konkureerinud, vaid pigem täiendasid Rakveret, muutes väikelinna mitmekülgsed võimalusi pakkuvaks teatrimekaks.

Noortealgatusprojekt „Pühakoda“

Varstu Keskkooli noored soovisid arendada kristlike sümbolite “lugemisoskust” ja leidsid, et interaktiivse internetiportaali kaudu oleks võimalik ka teistel huvilistel end harida. Eesmärgiks seati mitte ainult erinevate tõlgenduste kogumist, vaid nende esitamist viisil, mis aitab mänguliselt uusi teadmisi koguda ja olemasolevaid ka testida.

Veebiportaali valmimine on planeeritud 2007. aasta augustiks, täna on võimalik tutvuda esialgse versiooniga interneti aadressil: <http://portfoolio.varstukk.edu.ee/kristlikkultuur/index.php>

Euroopa vabatahtliku teenistuse projekt “Sleepwalkers Student Film Festival”

Septembrist 2002 kuni veebruarini 2003 osalesid Pimedate Ööde Filmifestivali (PÖFF) tudengifilmifestivali Sleepwalkers korraldustöös kaks vabatahtlikku välismaalt. Nende tegevus hõlmas peaaegselt koostööd festivalile filme esitavate noorte filmitegijate ja koolidega maailma eri riikidest. Lisaks võimaldati vabatahtlikel osaleda kõigil ürituse korraldamisega seotud etappidel, alates ettevalmistustest ning lõpetades kokkuvõtete tegemise ja analüüsiga. Noored said seeläbi ülevaate rahvusvahelise filmifestivali korraldamisega seotud ülesannetest ja probleemidest.

Noortealgatusprojekt “Tagahoov”

MTÜ Noortehenduse Going Up noored tundsid muret arvukate lahutuste pärast ja soovist aidata kaasa peresidemete tugevdamisele, nii otsustasid nad peredele pakkuda igal nädalal koosolemise võimalust. Inspireerituna Ameerikast alguse saanud *Kidstuf* programmist, rõhutasid nad igal koosviibimisel teatud voorust (nt lahkus, õiglus, abivalmidus). Selle vooruse ümber keerles kogu koosviibimise 45-minutiline programm, mis koosnes lauludest, näidendist, tantsudest, multimeediast ja Hea-Raamatu-loost. Sellist pereüritusesarja korraldasid noored Tartu Sadamateatris.
<http://www.tagahoov.ee/>

Noorsootöötajate rahvusvaheline koolitus

Tallinna Noorsootöö Keskus viis 2006. aasta septembri lõpus Tallinnas läbi rahvusvahelise koolituse “*Theatre and Music as Tools for Social Inclusion and Intercultural Learning*”. Selle sisuks oli teatri ja muusika kui meetodi kasutamine töös mitmekesise sotsiaalse taustaga noortega, osalejateks noorsootöötajad Poolast, Ungarist, Lätist, Austriast ja Eestist.

Koolituse käigus tegeleti nii teoreetilistest teemadest käsitlemisega aktiivõppe meetodite abil — uuriti stereotüüpide, kultuurilise mitmekesisuse, draama ja muusika kasutamist noorsootöös, vähemate võimalustega noorte kaasamisega jmt-ga seotud teemasid, samuti saadi teadmisi Euroopa Noored programmi võimalustest uute koostööprojektide läbiviimiseks – kui praktiliste töötubade käigus draama-alaste oskuste arendamisega, mille tulemusena pandi kokku Tallinna ühes noortekeskuses esitatud ja kõiki koolitusel osalejaid hõlmanud etendus.

Kontakt:

Euroopa Noored Eesti büroo
Koidula 13A, V korrus
10125 Tallinn
Tel: 697 9236
Faks: 697 9226
E-post: noored@noored.ee
Koduleht: <http://euroopa.noored.ee>

Euroopa Liidu teadusuuringute ning tehnoloogia arendamise seitsmes raamprogramm

Euroopa Liidu teadusuuringute ning tehnoloogia arendamise seitsmes raamprogramm (7RP) on peamiseks Euroopa teadusuuringute rahastamise vahendiks. Programmis on peamine rõhk Euroopa partnerite konsortiumitel, piiriüleisel koostööl, avatud koordineerimisel, paindlikkusel ning teadusuuringute pädevuse kõrgel tasemel.

7 RP prioriteetidid

Raamprogrammi prioriteetidid on jagatud erinevatesse spetsiifilistesse programmidesse, mis on järgmised:

Koostöö programm

Koostöö programm on 7RP mahukaim osa, mille abil toetatakse erinevate temaatiliste võtmevaldkondade kaudu koostöös teostatavaid teadusuuringuid üle kogu Euroopa ning ka muudes partnerriikides. Nendeks teemavaldkondadeks on: tervis; toit, põllumajandus ja kalandus ning biotehnoloogia; info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad; energeetika; keskkond (sh kliimamuutused); transport (sh lennundus); sotsiaalmajandus- ning humanitaarteadused; kosmos ja julgeolek.

Koostöö programm hõlmab ka ühiseid tehnoloogiaalgatusi, mis on mastaapsed, mitme rahastajaga ning tööstusele suunatud algatused, mida teatud juhtudel rahastavad nii era- kui avalikud investorid.

Selle programmi teisteks olulisemateks punktideks on

- EL-i väliste teadusuuringuprogrammide koordineerimisprogrammid, mille eesmärgiks on lähendada omavahel Euroopa riiklikke ning regionaalseid teadusuuringuprogramme (näit ERA-NET);
- riskijagamisrahastu.

Erilist tähelepanu pööratakse multidistsiplinaarsetele ning teemaülestele teadusuuringutele, mille alla kuuluvad ka ühised teemaüleised projektikonkursid.

Lisainformatsiooni Eestis saate SA Archimedese Teaduskoostöö keskusest vastavate valdkondade konsultantidelt, kelle kontaktandmed leiata www.archimedes.ee/teadus

Ideede programm ja Euroopa Teadusuuringute Nõukogu (European Research Council)

toetab teaduse ning tehnoloogia eeslinidel tehtavaid nn puhtaid ning uurimisele keskenduvaid teadusuuringuid nende temaatilistest prioriteetidest olenemata. Programm on oma lähenemisel ELi teadusuuringutele erakordselt paindlik, sest hindab väljapakutud teadusuuringute ideid ainult nende pädevuse põhjal, millele annavad oma hinnangu erialakolleegid. Programmi rakendamise tegeleb uus Euroopa Teadusuuringute Nõukogu, mis koosneb teadusnõukogust (kavandab teadusstrateegia ning paneb paika tööprogrammi, kvaliteedikontrolli ning infovahetuse alased tegevused) ning rakendusüksusest (tegeleb halduse, taotlejate toetamise, ettepanekute tingimustele vastavuse, toetuste juhtimise ning praktilise korraldusega). Uuringuid võib teostada ükskõik millises teadus- või tehnoloogiavaldkonnas, sh mehaanika,

sotsiaal- ja majandus- ning humanitaarteadused. Eriti suur rõhuasetus on uutel ning kiirelt arenevatel teadmiste eesliini valdkondadel ning distsipliiniülestel teadusuuringutel. Erinevalt koostöö programmist puudub siin piiriülese partnerluse kohustus. Lisainformatsiooni leiate aadressil www.archimedes.ee/teadus.

Inimeste programm

pakub olulist toetust teadusuuringute mobiilsusele ning nii Euroopa Liidust kui väljastpoolt pärit teadlaste karjääriarendusele. Programmi rakendatakse nn Marie Curie skeemide kaudu, mis on loodud selleks, et aidata teadlastel oma oskuste ning teadmiste arendamisel kogu karjääri vältel. Programm hõlmab selliseid meetmeid nagu näiteks teadlaste esmane koolitus, elukestva õppe ning arengu toetamine üle-euroopaliste stipendiumite ja muude meetmete abil ning tööstus- ja akadeemiliste ringkondade vaheline partnerlus. Rahvusvaheline mõde, mis hõlmab EL-väliseid partnereid, pakub ELi teadlastele rahvusvahelisi nn väljamineku- ja sissetulekustipendiumeid, mis on mõeldud koostöö arendamiseks väljaspool Euroopat tegutsevate uurimisgruppidega.

Lisainformatsiooni leiate aadressil www.archimedes.ee/teadus.

Võimekuse programm

See programm stimuleerib teadusuuringute teostamise võimalusi, algatusvõimet ning Euroopa konkurentsivõimet suurendades kogu Euroopa teadusuuringute alast potentsiaali ning teadmiste ressursse. Programm katab kuut täpsemat teadmiste valdkonda, milleks on teadusuuringute infrastruktuurid, väike- ja keskmise suurusega ettevõtete huvides läbiviidavad teadusuuringud, teadmiste piirkonnad, teadusuuringute potentsiaal, teadus ühiskonnas ning rahvusvahelise koostöö alased tegevused.

Lisainformatsiooni leiate aadressil www.archimedes.ee/teadus.

Tuumaenergiaalased teadusuuringud

Programm koosneb kahest osast

- esimene neist keskendub tuumasünteesile ja Euroopasse rajatavale rahvusvahelisele ITERi uurimiskeskusele.
- Teine osa katab tuumaohutust, tuumarajatiste jäätmekorraldust ning kiirguskaitset.

Lisainformatsiooni leiate aadressil www.archimedes.ee/teadus.

Kes saavad osaleda?

Seitsmendas raamprogrammis osalemine on avatud väga paljudele erinevatele organisatsioonidele ja eraisikutele – ülikoolid, teadusuuringute keskused, rahvusvahelised korporatsioonid, väikese ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE), riiklikud haldusorganid ning eraisikud üle kogu maailma – kõigil neil on võimalik 7RPs osaleda. Olenevalt eelnimetatud teadusiniitsiatiivist kehtivad osalemiseks erinevad reeglid, mis on välja toodud programmi töödokumentides.

Kuidas osaleda?

1. Teil on olemas teadusprojekti idee või visioon.
2. Tutvuge 7RP reeglistikuga.
3. Leidke partnerid, kes jagavad teie visiooni ning kellega saaksite teha koostööd. Partnerid võivad olla EList või väljastpoolt.
4. Esitage Euroopa Komisjonile oma taotlus, lähtudes projektikonkursside tähtaegadest ning vastavast tööprogrammist.
5. Euroopa Komisjon tagab teie taotluse põhjaliku hindamise 3–7 sõltumatu hindaja poolt, kelleks on vastava valdkonna eksperdid.
6. Komisjon teavitab teid hindamise tulemustest. Kui need on positiivsed, alustatakse teiega lepinguläbi rääkimisi.
7. Leping allkirjastatakse ning projekt algab. Võite ka ise kandideerida hindaja kohale.

Külastage aadressi www.cordis.europa.eu/emmf7

Raamprogrammi alast tasuta nõu ja abi saab Eestis sihtasutuse Archimedes Teaduskoostöö keskuse konsultantidelt. Täpsemad kontaktid www.archimedes.ee/teadus

7RP: Koostöö – sotsiaalmajandus- ja humanitaarteadused

Programm kuulutati välja 22. detsembril 2006 ning selle kogueelarve on 610 miljonit eurot. Programm kestab 2013. aastani.

Programm jaguneb seitsmeks suuremaks teemaks:

1. Majanduskasv, tööhõive ning konkurents teadmispõhises ühiskonnas

Eesmärgiks on arendada ning paremaks muuta arusaamist Euroopas toimuvatest struktuursetest muutustest ning neid toetavatest sotsiaal-majanduslikest, demograafilistest jt dünaamikatest.

2. Majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna eesmärkide kombineerimine

Eesmärk on näidata laiemate majanduslike, sotsiaalsete, keskkonna ning kultuuriliste muutuste kontekstis regionaalse ja sotsiaalse sidususe ning regionaalse ning linnaarengu ees seisvaid väljakutseid ja võimalusi.

3. Peamised trendid ühiskonnas ning nende tulemid

Eesmärgiks on uurida ühiskonnas toimuvaid erinevaid muudatusi (elanikkonna vananemine, madal sündimus, migratsioon, multikultuursus, kultuuride vastastikune toime, kultuuri side integratsiooniga, tolerantsus, rassism, ksenofoobia) ning tuvastada poliitilised meetmed, mis aitaksid neid probleeme lahendada.

4. Euroopa maailmas

Maailma regioonide vastastikune toime ning uute mängijate tõus maailma majandusareenile on mõjutanud nii majandust, poliitikat, kultuuri kui ka sotsiaalset struktuuri. Uued geopoliitilised suhted, konfliktid ning ohud on samuti uued nähtused tänapäeva maailmas.

Eesmärgiks on uurida erinevate maailma regioonide omavahelisi suhteid ning nende suhete ajaloolisi juuri ning lähemalt tundma õppida selle taga olevaid liikumapanevaid jõude, samuti tõsta Euroopa rolli konfliktide ennetamisel ning õigussüsteemi edasiarendamisel ning täiustada arusaama Euroopa

muutuvast rollist maailma asjade kujundamisel, ka sellest, kuidas seda näevad inimesed väljaspool Euroopat.

5. Euroopa Liidu kodanik

Teemaks kodanike aktiivne osalemine otsuste tegemisel, efektiivne ja demokraatlik juhtimine. Samuti Euroopa mitmekesisus - kultuur, institutsioonid, õigussüsteem, ajalugu, keeled ning väärtused.

6. Sotsiaal-majanduslikud ja teaduse indikaatorid

Sihiks on saavutada sügavam arusaam indikaatorite kasutamisest poliitika kujundamisel ning rakendamisel, samuti teha ettepanekuid indikaatorite ning nende kasutamise meetodite täiustamisel.

7. Tulevikuseire alased tegevused (Euroopa teadusruumi tulevikuvision)

Eesmärgid:

- võrdlevad uuringud ning Euroopa keskuste võimalikult laiapinnaline kaasahaaramine;
- tõeliselt interdistsiplinaarne koostöö;
- ühiste teaduse infrastruktuuride, metodoloogiate, indikaatorite, andmebaaside loomine ja kasutamine;
- teadustööks, õpetamiseks, poliitikate kujundamiseks ning laiema üldsuse informeerimiseks uurimistöö hetkeolukorda kajastavate ülevaadete loomine ja levitamine;
- erialal oleva kompetentsi kaardistamine;
- raamprogrammi ning rahvuslike programmide vaheliste seoste loomine;
- kasutajate ning riskikapitali haaramine projektide teostamiseks;
- võimalikult laia osalejateringi kaasahaaramine. Nende abistamine ja õpetamine, kes võiksid tahta ning oleksid võimelised osalema.

Projektide esitamise tingimused; projektinõuded; vajalikud koostööpartnerid; projektide rahastamine

Põhilised hindamiskriteeriumid

- vastavus programmi eesmärkidele;
- teaduslikud ja tehnoloogilised tipposkused;
- Euroopale pakutav lisaväärtus;
- tööplaani, juhtimise ja konsortsiumi kvaliteet, teadmiste levitamine, uudsus ja intellektuaalse omandi kaitse;
- ressursid, pädevused, organisatsioon.

Projektis võivad osaleda teadlased üle maailma.

Projektide rahastamine ning osalejate hulk sõltub projekti tüübist.

1) Koostöö alased tegevused, mis omakorda jagunevad

- väikese ja keskmisemahulised projektid (VKP), kus projekti keskmine eelarve on 500 000 kuni 1,5 miljonit eurot.
- suuremahulised integreeritud projektid (SIP), kus projekti keskmine eelarve on 1,5 kuni 4 miljonit eurot.

Konsortsiumi koosseisus peab olema minimaalselt 3 osalejat EL või assotsieerunud riigist.

2) Koordinaatsiooni- ja toetustegevused (KTT), kus projekti keskmine eelarve on 2–3 miljonit eurot neljaks aastaks. Projekti võib esitada üks organisatsioon.

3) Spetsiaalsete gruppide heaks suunatud uuringud (SG), kus projekti keskmine eelarve võib olla kuni 1 miljon eurot. Konsortiumi koosseisus peab olema kas vähemalt kolm kodanikeühiskonna organisatsiooni kolmest liikmesriigist või assotsieerunud riigist ehk siis üks Euroopa Liidus või assotsieerunud riikides loodud kodanikeühiskonna organisatsioon võrgustik, mis koondab vähemalt kolme organisatsiooni. Lisaks sellele peavad konsortiumis olema teadusorganisatsioonid.

Millised on kultuuri võimalused selle programmi/prioriteedi alt toetust saada?

Spetsiaalselt kultuuriteematikale on programmis pühendatud neli teemat:

- Majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna eesmärkide kombineerimine (kultuuriliste muutuste kontekstis regionaalse ja sotsiaalse sidususe probleemid).
- Peamised trendid ühiskonnas ning nende tulemid (kultuuride vastastikune toime ning kultuuri side integratsiooniga).
- Euroopa maailmas (maailma regioonide vastasikune toime ning selle mõju kultuurile).
- Euroopa Liidu kodanik (Euroopa mitmekesisus ning kultuuri roll).

Edukaid kultuuriprojekte Eestist või välismaalt

6. Raamprogrammis osales edukalt mitmeid Eesti kultuuri- ja teadusasutusi, neist edukaimalt Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool, Poliitikauringute Keskus Praxis, OÜ Miksike, Eesti Tuleviku-uuringute Instituut, Tallinna Tehnikaülikool jt.

Siinkohal toome mõned näited.

“Transnational Television Cultures Reshaping Political Identity in the European Union: First European wide empirical research on the use of Arabic language television and its effect on integration in multicultural societies.”

Uuritakse Euroopas elavate araabiakeelsete elanike meedia kasutamise harjumusi ja seda, kuidas see mõjutab nende kultuuriidentiteedi kujunemist.

“The evolution of European Identity: Using biographical methods to study the development of European Identity or identities from the ‘bottom up’ perspective of the individual European Citizens”.

Seitsmest partnerist koosnev projektimeeskond (üheks partneriks on Tallinna Tehnikaülikool) kasutab viide erinevasse gruppi (rahvusvahelist koostööd tegevad inimesed, välismaal haridust omandanud täiskasvanud, farmerid, kultuuritöötajad, kodanikuühiskonna organisatsioonides töötavad inimesed) kuuluvate inimeste biograafilisi andmeid, et selgitada välja erinevad teed Euroopa identiteedi arengus.

“Art Festivals and the European Public Culture: role of festivals as sites of trans-national identifications and democratic debate”

Projektis uuritakse kunstifestivalide mõju Euroopa sotsiaalsele ning poliitilisele keskkonnale.

Kontaktandmed

Informatsioon, tööprogrammi ja konkursside tekstid on kättesaadavad: <http://www.irc.ee/>

Kontakt Eestis: Ülle Must, SA Archimedes Väike-Turu 8, 51013, Tartu

Telefon 7 300 330

Faks: 7 300 336

E-post: ylle@archimedes.ee

7RP: Teadus ühiskonnas

Programmi tutvustus

Euroopa Liidu 7. raamprogrammi (7RP) alaprogramm „Teadus ühiskonnas” (*Science in Society — SiS*) jätkab suuresti 2006. aastal lõppenud 6. raamprogrammi alaprogrammi „Teadus ja ühiskond” eesmärkide elluviimist. Ni memuutusega püütakse veelgi enam rõhutada asjaolu, et teadus on osa ühiskonnast ja mitte miski, mis päris elu kõrval toimub.

Programmi põhiliseks eesmärgiks ongi ületada lõhet professionaalsete teadlaste ja nende töö ning tava-kodanike vahel andes teaduskultuurist ja teadlaste tegemistest aimu ka laiemale üldsusele. Lisaks pööratakse tähelepanu eetika- ja sooküsimustele, püütakse õhutada dialoogi kodanikuühiskonna, teadlaste ja poliitikute vahel ning enam ära kasutada teadlaste nõuandeid erinevate poliitikate kujundamisel. Samuti on oluliseks teemaks teaduse populaarsuse tõstmine noorte seas, teadushariduse arendamine ning teadlaskarjääri tutvustamine. Planeeritud on jätkata nii 5. kui ka 6. raamprogrammis alustatud konkursside läbiviimist ja preemiade väljaandmist — Euroopa Liidu noorte teadlaste konkurss, mis 2008. aastal toimub juba 20. korda, René Descartes'i teaduskoostöö preemiad ning Euroopa Liidu teaduskommunikatsioonipreemiad.

„Teadus ühiskonnas” kogueelarve aastateks 2007–2013 on 280 miljonit eurot (7RP ligi 53,2 miljardit eurost eelarvest moodustab see umbes 0,5%).

Programm jaguneb kolmeks valdkonnaks:

Teaduse ja ühiskonna suhete dünaamiline areng

- Teaduse ja tehnoloogia koha teadvustamine ühiskonnas
- Ühiskonna kaasatus teaduse ja tehnoloogia arenguga seotud poliitiliste, ühiskondlike ja eetiliste küsimuste lahendamisse
- Euroopa teadussüsteemi tugevdamine ja täiustamine
- Ülikoolide rolli defineeriva poliitika arendamine

Teaduspotentsiaali tugevdamine

- Sooküsimus teaduses
- Noored ja teadus

Dialoog teaduse ja ühiskonna vahel

Projektidele esitatavad nõudmised

Põhitingimus on see, et projekt vastaks üldistele tehnilistele nõudmistele ja väljakuulutatud konkursside teemadele. Igal aastal kuulutatakse välja 1–2 suurt konkurssi, mille tingimused on kirjas tööprogrammides. Üldjoontes on nõudmised projektidele sarnased 6RP-ga. Reeglina on tegemist rahvusvaheliste koostööprojektidega, kus peavad osalema partnerid vähemalt kolmest Euroopa Liidu riigist või raamprogrammiga liitunud riigist. Mõned projektikonkursid on suunatud koostööle riikidega väljastpoolt Euroopa Liitu — vastavad loetelud on konkursikuulutustes eraldi ära toodud. Täpsema info avatud konkursside, tähtsate, rahastusskeemide ja muude nõuete kohta leiab Sihtasutuse Archimedes Teaduskoostöö kesku veebilehelt aadressil www.archimedes.ee/teadus või meie infolehest INNOVAATIKA. Lisaks on info saamiseks võimalik liituda SA Archimedes serveris oleva infolistiga ircis@irc.ee, kuhu me saadame jooksvalt konkursside infot. Selleks tuleks soovi avaldada aadressil margit@archimedes.ee. Teine võimalus on küsida infot otse valdkonna konsultandilt Terje Tuisult (terje@archimedes.ee).

Kultuuriprojektide võimalused

7. raamprogramm sobib lisarahastuse allikana eelkõige kultuuriasutustele, mis tegelevad ka teaduse edendamise ja populariseerimisega, nt muuseumidele või ka raamatukogudele. Terve alateema programmi „Teadus ühiskonnas” all on suunatud sellele, et rahastada projekte, mis tegelevad teaduse vahendamisega ühiskonnale. Sealjuures on eraldi välja toodud koostöö eri riikide muuseumite ja teadusasutuste vahel, näituseprojektidenäiteks suured rahvusvahelised näituseprojektid, teadust populariseerivate asutuste võrgustike loomine ja kogemuste vahetamine. See võiks olla heaks platvormiks ekspositsiooni ja rahvusvahelise koostöö arendamiseks kõigile meie muuseumitele, kus vähegi teadusega tegemist.

Muuseumites antav teadusharidus on valdkonna „Noored ja teadus” all ka eraldi teemana välja toodud, samuti meedia- ja kultuuriuuringud.

6. raamprogrammis ei olnud väga palju osalejaid meie kultuuriringkondadest, aga osaleti edukalt näiteks mitmes meediaprojektis (Eestipoolseteks partneriteks näiteks Haridusmeedia OÜ, ETV, Miksike ja Teaduskeskus AHHA, Energiakeskus), mille sisuks teaduse ja teadlaste tegemiste vahendamine noortele ja laiemale ühiskonnale. Loodi telesaateid, korraldati meediakampaaniaid ja loodi koostöönäitusi ning koolitati õpetajaid.

Programmi tulevik

7. raamprogramm algas 2007. aasta alguses ja kestab 7 aastat — kuni aastani 2013. Igal aastal tuleb välja uus tööprogramm uute teemade ja uute konkurssidega. Huvilistel tuleks püüda ennast jooksvalt uudistega kursis hoida.

Kontakt ja lisainfo:

Terje Tuisk
terje@archimedes.ee
 7RP SIS NCP
 SA Archimedes Teaduskoostöö keskus
<http://www.archimedes.ee/teadus/>

Kultuuri, e-õppe ja digitaalsete raamatukogude rahastamine 7RP valdkonna Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad (IKT) vahenditega

Kuigi IKT valdkonna sihtgrupina käsitletakse peaaugjalikult teadus-arendusmahukaid uurimis-asutusi, ülikoole ja ettevõtteid, kelle töö on suu-natud uute tehnoloogiliste lahenduste, seadme-te ja protsesside väljatöötamisele, arendamise-le ja kasutuselevõtule, on ka kultuuri- ja õppe-asutustel võimalus selle programmi raames taotleda vastavate projektide rahastamist.

Üks IKT seitsmest võtmevaldkonnast – digitaalsed raamatukogud, intelligentsed infosüsteemid

IKT tööprogrammi seitsmest võtmevaldkonnast on üks pühendatud digitaalsete raamatukogude arendamisele ja intelligentsete infosüsteemide loomisele. Eesmärgiks on luua digitaalsed raamatu-kogud, teadmiste ja sisu haldamise ja arendamise vahendid ning rakendused, mis aitavad hoida, arendada ja levitada kultuuriväärtusi, parandada meie õppimis- ja haridussüsteemi ning tugevdada ühiskonna loovust.

Milliseid tegevusi rahastatakse?

Võib öelda, et seitsmendas raamprogrammis (2007–2013) jätkatakse sama suunda, mille alusel ra-hastati kultuuri ja e-õppe alaseid tegevusi eelmises (kuuendas) raamprogrammis.

Alljärgnevalt püüame anda ülevaate sellest, mida Euroopa Komisjon ootab selle valdkonna projekti-delt.

Kultuuriasutused (nt raamatukogud, muuseumid, arhiivid ja koolid) on traditsiooniliselt toetanud juurdepääsu teabele ja kultuuriressurssidele; nad on kaasatud haridusprotsessidesse ja tunnevad oma kasutajate vajadusi. Sellest lähtuvalt saavad nad 7RP kontekstis anda olulise panuse õppimise ja kultuuripärandi sektoritesse.

Tegevused, mille rahastamist toetatakse

Tehnoloogiatus kasutav e-õpe

Selle valdkonna teadus- ja arendustegevuse eesmärk on õpiprotsessile lisaväärtuse loomine infoteh-noloogiate ja uue meedia abil. Arvestada tuleb tehnoloogilisi, kognitiivseid, pedagoogilisi ja organisat-

sioonilisi aspekte, rõhutades tehnoloogia rolli õppimise lihtsustajana. Projekti lõpptulemuseks võiksid olla interaktiivsed süsteemid ja avatud platvormid, mis võimaldavad jagatud õpet, õppimist kogemuse põhjal, õppimist kontekstis, ühisõpet, samuti uued lähenemised õpiprotsessi tõhustamisele.

Kultuuripärand

Toetatakse uute tehnoloogiate kiiret kasutuselevõttu, mis võimaldavad juurdepääsu Euroopa kultuuri-, kunsti- ja teadusressurssidele ning nende säilitamist. Eesmärgiks on raamatukogude, arhiivide ja muuseumide kättesaadavaks tegemine kõigile, kõikjal ja igal ajal. Töö peaks hõlmama uurimistegevust ja prototüüpsete rakenduste arendamist, mis viivad automatiseeritud digiteerimise ja digitaalse taastamise ning säilitamise tehnoloogiate kasutuselevõtmiseni. Üheks tulemuseks peaks olema kultuuriressursside ulatuslike interaktiivsete võrgustike, intellektuaalse pärandi, turismi ja kogukonna ühismälu uute keskkondade loomine.

Juurdepääs kultuuri- ja teadusressurssidele

Toetatakse digitaalsete kultuuri- ja teadusobjektide ning -kogude üha kasvavat keerukust. Töö peaks keskenduma tipp tehnoloogiate (teadmispõhised tehnoloogiad, visualiseerimine, virtuaalne reaalsus) rakendamisele, nende testimisele reaalses, kuid samas innovatiivsete stsenaariumide kohaselt:

- automatiseeritud meetodid mittetekstiliste ja eri meedialiike ühendavate objektide salvestamiseks, indekseerimiseks ja semantiliseks esitamiseks;
- teadmiste esitamine ja juurdepääsutehnoloogiad keeruliste, struktureerimata, dünaamiliste kultuuripärandiobjektide jaoks;
- valdkondade ontoloogiad;
- ühiselt sisu tootvad siduskogukonnad;
- rakendusemudelid kultuuriinfole üldise juurdepääsu tagamiseks.

Kirjeldataud arendustegevus peaks tagama loominguiliste siduskogukondade kaudu kultuuripärandi laiemat ja loovamat kasutamist kodanike ning kultuuriasutuste poolt kõigil tasanditel.

Kultuuri ja teadusressursside digitaalne säilitamine

Toetatakse projekte, mis uurivad, kuidas säilitada digitaalressursse läbi aja ja hoida neid kättesaadavana uusi põhimõtteid, tehnikaid ja abivahendeid kasutades.

Teadus- ja arendustegevus selles valdkonnas peaks uurima digitaalobjektide pikaajalist säilitamise meetodeid ja süsteeme. Töö hõlmab nii lühiajalisi katsetusi kui ka pikaajalist uurimistööd. Teadus- ja arendustegevus on vajalik testversioonide ja süsteemide arendamiseks, mis toetavad paljuallikalist ja erivormiliste ressursside kättesaadavaks tegemist. Pikaajaline uurimistöö on vajalik väga suure hulga keeruliste, dünaamiliste ja kõrge interaktiivsuse tasemega digitaalobjektide säilitamiseks.

Millele veel tähelepanu pöörata?

Nagu eelkirjeldataud näha, on IKT tööprogrammis rahastamise rõhk suuresti suunatud teaduslik-tehnoloogiliste probleemide lahendamisele.

Samas on täiesti võimalik algatada projekt ka kultuuriasutuse kui lõpptarbijana poolt. Siinjuures on tingimuseks, et kultuuriasutus:

- a) määratleks oma sotsiaalse/kultuurilise vajaduse, mida ei ole mingi teaduslik-tehnoloogiline takistus tõttu täna võimalik rahuldada,
- b) defineeriks võimalikult täpselt nimetatud teaduslik-tehnoloogilise probleemi olemuse,
- c) alustaks otsinguid teadus- ja uurimisasutuste hulgas, kes on tegevad vastavas teaduse valdkonnas ja kes oleksid võimelised ja valmis nimetatud probleemi lahendamiseks.

Kui need tingimused on täidetud, siis saab juba edasi minna projekti kirjutamise ja konsortsiumi moodustamisega. Partnerite arv konsortsiumis on tavaliselt 5–15.

Konkursikutseid taotluste esitamiseks korraldatakse kaks korda aastas, enamasti tähtaegadega kevad- ja sügiskuudel.

Tinglikult liigitatakse IKT-alaste projektide tegevusi nende iseloomu järgi “tugevateks tegevusteks” ja “pehmeteks tegevusteks”. Tugevate tegevuste eesmärgiks on probleemi lahendamine või sotsiaalse tellimuse täitmine uute tehnoloogiliste vahendite väljatöötamise, arendamise ja kasutuselevõtu kaudu, kusjuures rõhk on just teaduslik-tehnoloogilisel arendustegevusel. (Rahastamisskeemid STREP, IP, NoE.)

Pehmete tegevuste puhul on rõhuasetus tugevaid tegevusi toetavatel ja koordineerivatel tegevustel (rahastamisskeemid CA – koordineerivad tegevused ja SA – toetavad tegevused).

EL 6. raamprogrammi IKT valdkonna alt finantseeritud Eesti osalusega kultuuriprojektide näiteid

Edukate “tugevate” projektide näited

1) Projekt VEMUS, Eestipoolne partner OÜ MIKSIKE

Projekti eesmärgiks on välja töötada avatud, mitmekeelne, interaktiivne võrgustatud töökeskkond mitmesuguste populaarsete muusikainstrumentide (nt flööt, saksofon, klarnet) õppimiseks. Õpikeskkond on mõeldud nii algajatele kui kesktaasemega õppuritele. VEMUS-töökeskkonnas integreeritakse innovatiivse, pedagoogilise, motiveeritud e-õppe komponendid traditsiooniliste muusikaõpingutega erinevates õppevormides, mille tarbeks töötatakse välja spetsiifilised tehnoloogilised ja õppemetoodilised töövahendid.

Projektist lähemalt koduleheküljelt <http://www.vemus.org/project-overview/consortium>

2) Projekt QVIZ, Eestipoolsed partnerid Eesti Ajalooarhiiv ja REGIO

Euroopa kultuuri ja muinsuskaitse alaste institutsioonide üldiseks probleemiks on, et arhiveeritud informatsiooni organiseerimine ja kättesaadavus on nii keeruline, et see piirab materjalide kiiret kättesaadavust.

QVIZ eesmärgiks on seda probleemi teaduslikult uurida ja selle käigus välja töötada süsteem arhiveeritud materjalide visualiseerimiseks ja kasutajatele orienteeritud efektiivsete kontekstitundlike otsingumootorite väljatöötamiseks. Selleks töötatakse välja reaalajas pidevalt töötav erinevate riikide administratiivüksusi ühendav kasutajaliides, mis baseerub ühistel teadmistel ja nende kaardistamisel. Raamistik hõlmab ka sotsiaalse tarkvara (näit wiki) integreerimist, et ühendada olemasolevates ja loodavates andmebaasides sisalduvat informatsiooni.

Projekti koduleheküljelt: <http://qviz.eu/>

Eduka “pehme” projekti näide

3) Projekt TEL-ME MOR, Eestipoolne partner Eesti Rahvusraamatukogu.

Projekti eesmärgiks on innustada ja edendada Euroopa Liidu uute liikmesriikide asutuste ning organisatsioonide osalemist infoühiskonna tehnoloogiate valdkonna projektides.

TEL-ME-MORi veebileht vahendab teavet uutele liikmesriikidele pakutavatest võimalustest osaleda tulevastes Euroopa projektides. Põhitähelepanu on suunatud infoühiskonna tehnoloogiate programmi kultuuripärandi ja õppimise valdkonnale.

Projekti koduleht: <http://www.theeuropeanlibrary.org/portal/organisation/cooperation/archive/telmemor/est/index.php>

Lisainfo ja konsultatsioon

Infot IKT programmi kohta saate sihtasutusest Archimedes <http://www.archimedes.ee/teadus>

Aavo Kaine

7RP Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate programmi konsultant

SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus

aavo@archimedes.ee

730 0329

Euroopa Liidu tegevusprogramm "Kodanike Euroopa"

Programmi "Kodanike Euroopa" üldeesmärk on edendada aktiivset Euroopa kodakondsust, st kaasata kodanikke ja kodanikuühiskonna organisatsioone Euroopa integratsiooniprotsessi.

Programm pakub võimalusi ka kultuuri valdkonnas, eeskätt kodanike kultuurialaste kontaktide rahastamiseks. Selleks peavad omavalitsuste või kodanikuühenduste algatatud ettevõtmised — kohtumised, koolitused, üritused, loodavad veebilehed, trükised, taiesed — pakkuma kodanikele võimalust koos tegutseda ja aidata üles ehitada ühtset Euroopat, olema pühendatud Euroopa identiteedile, teadvustama ühiseid euroopalikke väärtusi ning ajaloo- ja kultuuripärandit, aitama kaasa kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse edendamisele, vastastikusele mõistmisele ja kultuuridevahelisele dialoogile. Lühidalt: olulisel kohal peab olema Euroopa mõõde, enese sidumine Euroopaga, sõprus Euroopas, aktiivne osalemine.

Programm "Kodanike Euroopa" jaguneb neljaks meetmeks:

1. meede "Aktiivsed Euroopa kodanikud" kaasab Euroopa kodanikke sõpruslinnade koostöö ja muude kodanikeprojektide kaudu. Eesmärk on tugevdada kontakte, sh kultuurikontakte eri liikmesriikide kodanike vahel.

Taotlusi saavad esitada omavalitsused, kes on liitunud ametlikult sõpruslinnade liikumisega, kohalike omavalitsuste esindusorganisatsioonid ja regionaalsed ühendused.

Toetatakse:

- sõpruslinnade projekte, mille sisuks on kodanikevahetus ja otsekontaktid;
- kindlale teemavaldkonnale pühendatud sõpruslinnade võrgustikke, kus kodanikud otseselt osalevad; sh kaasrahastatakse konverentside, töötubade, ürituste korraldamist ja nendega seonduvate veebilehete, trükiste, DVD-de või muude infokandjate loomist.

2008. aastal avanevad täiendavad alammeetmed sõpruslinnade võrgustike mitme-aastase koostöö ning riikidevaheliste ja valdkonnaülese mõõtmega kodanike omaalgatuslike projektide toetamiseks.

Kodanikevahetuse projektide taotlusi võetakse vastu viis korda aastas.

Tähtajad: 1. veebruar, 1. aprill, 1. juuni, 1. september, 1. detsember.

Sõpruslinnade koostööprojekte saab esitada üks kord aastas. Tähtaeg on 1. detsember.

2. meede "Aktiivne kodanikuühiskond Euroopas" on suunatud kodanikuühendustele, kes toimivad vahendajana Euroopa Liidu ja tema kodanike vahel.

Toetust antakse:

- a) Euroopa poliitika uurimisorganisatsioonidele ehk mõttekodadele ning kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes saavad oma Euroopa tasandi tööprogrammi alusel struktuuriabi või toetust

riikidevaheliste projektide läbiviimiseks. Eestis on näiteks selliseks organisatsiooniks Eesti Euroopa Liikumine.

- b) Kodanikuühenduste algatatud projektidele, et innustada riikidevahelist koostööd ning soodustada eri kultuuride ja vaatenurkade vahelist vastastikkuse mõistmist ning ühiste murede ja väärtuste tuvastamist.

Toetust on võimalik saada sotsiaalse sõnumiga kultuuriürituste, konverentside, teabekampaaniate, koolitusseminaride, õppereiside, rohujuuresandil algatuste ja harrastusspordi ürituste korraldamiseks, samuti arvamusuuringute, analüüside läbiviimiseks ning trükiste, audio-visuaalloodangu loomiseks või koolitusmaterjalide väljaandmiseks.

Taotlusi võetakse vastu üks kord aastas. Esitamise tähtaeg on 15. veebruar.

3. meede “Üheskoos Euroopa heaks” toetab avalikkuse teravdatud tähelepanu all olevaid sündmusi ja üritusi, nagu mälestusmärkide rajamised, auhindade jagamised, kunstisündmused, üle-euroopalised konverentsid, uuringud ja arvamusküsitlused. Selle meetme raames rahastatakse Euroopa Komisjoni algatatud ettevõtmisi, mis võivad teoks saada koostöös liikmesriikide ja /või kodanikuühendustega. Ühendidused ja omavalitsused ise projekte esitada ei saa.

4. meede “Euroopa mäletab” toetab tegevusi, mille eesmärk on mälestada natsismi- ja stalinismi-ohvreid ning säilitada küüditamistega seotud kohti ja arhiive. Meetmega soovitakse teadvustada Teise maailmasõja ulatust ja traagilisi tagajärgi ning toetada üldist ajaloomälu. Toetust saavad taotleda mittetulundusorganisatsioonid mälestuste kogumiseks ja jäädvustamiseks, arutelude korraldamiseks, pedagoogiliseks tegevuseks, koostöösidemetes arendamiseks ja kogemustevahetamiseks. Taotlusi võetakse vastu üks kord aastas. Esitamise tähtaeg on 30. aprill.

Eeltingimused taotlejatele

Programm “Kodanike Euroopa” on avatud osalemiseks kõigile huvirühmadele, kes edendavad aktiivset Euroopa kodakondsust. Näiteks: kohalikud omavalitsused ja organisatsioonid, Euroopa poliitika uurimisorganisatsioonid (mõttekojad), kodanike rühmitused, kodanikuühiskonna organisatsioonid, valitsusvälised organisatsioonid, ametiühingud, haridusasutused, vabatahtliku tööga tegelevad organisatsioonid, amatöörspordi edendavad organisatsioonid jne. Taotleja peab olema registreeritud juriidiline isik.

Siiski on mõned programmi meetmed suunatud piiratumale organisatsioonide rühmale. Sellest tulevalt on eeltingimused taotlevatele organisatsioonidele määratletud programmijuhendis iga meetme ja alammeetme puhul eraldi.

Programm on avatud osalemiseks Euroopa Liidu 27 liikmesriigile alates 1. jaanuarist 2007. Programmis saavad osaleda ka EFTA liikmesriigid, Euroopa Liidu kandidaatriigid ja Lääne-Balkani riigid eeldusel, et nad on täitnud vastavad õiguslikud tingimused ja rahalised kohustused.

Eelarve ja kestus

Programmi kogueelarve ajavahemikuks 2007–2013 on 215 miljonit eurot.

Tegevusprogrammi rakendamise reeglite väljatöötamisel on püütud muuta rahastamine, kontroll ja järelevalve võimalikult lihtsaks. Eeldusel, et peetakse kinni usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetest, rakendatakse muuhulgas ka kindlasummalist (*lump sum*) või ühikukulu määradega (*flat rate*) rahastust sõltuvalt sündmuste kestvusest, osalejate arvust, osalejate lähteriigist ja kohtumise sihtriigist. Meetmetes, kus rakendatakse tegelike abikõlblike kulude põhised rahastamised, on toetuse maksimaalne määr 60% kõigist kuludest.

Taotlusi võtab vastu ja menetleb Euroopa Komisjoni Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (EACEA) Brüsselis.

Täpsemad nõuded taotlejatele ja projektidele leiate programmi juhendist aadressil: http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm.

Eesti projektinäiteid

Enne programmi „Kodanike Euroopa” käivitumist 2007. a toetas EL perioodil 1933-1945 aset leidnud massiküüditamiste ning tsiviilelanikkonna kannatustega seotud objektide ja arhiivide säilitamiseks ja nende mälestuse jäädvustamiseks mõeldud projekte Euroopa tasandil tegutsevate kultuuriorganisatsioonide toetamise meetme raames. Selle alt pälvisid rahastust kaks Eesti organisatsioonide esitatud projekti – Eesti Muinsuskaitse Seltsi „Terrori arheoloogia” ning Tartu Linnamuuseumi „KGB kongide muuseumi multimeediaruum”.

Muinsuskaitse Seltsi projekt hõlmas endas 20.–21. oktoobril 2005 Tallinnas, Eesti Rahvusraamatukogus toimunud konverentsi „Terrori arheoloogia”, mis oli pühendatud 15 aasta möödumisele president Konstantin Pätsi säilmete tuvastamisest Buraševos ja tema sängitamisest Eestimaa mulda. Lisaks anti 1000 eksemplaris välja DVD küüditatutega tehtud intervjuudega, millega olid kaasas eesti- ja ingliskeelsed bukletid intervjuude transkriptsioonidega; samuti korraldati kontserte, fotonäitusi ning talgud Narva kalmistu korrastamiseks, kuhu on maetud mitmeid terrorirežiimi ohvreid. Tartu Linnamuuseumi projektiga „KGB kongide muuseumi multimeediaruum” loodi 1941. aastal Eestis Nõukogude võimu poolt toime pandud küüditamiste ajalugu tutvustav, puutetundliku ekraaniga multimeediakiosk, kus külastajatel oli võimalik tutvuda juuniküüditamisteni viinud ja neile järgnenud sündmustega erinevaid teemasid lehitsedes.

Täpsem teave

Lisateavet programmi kohta leiate Euroopa Komisjoni kodulehelt:

http://ec.europa.eu/citizenship/index_en.html

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (EACEA) kodulehelt: http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm

Programmi “Kodanike Euroopa” koordineerib Eestis Riigikantselei, tel: 693 5729, e-post: villu.kand@rk.ee

Euroopa Liidu struktuurivahendid

Mis on struktuurivahendid?

Eesti on alates taasiseseisvumisest saanud miljardeid kroone tagastamatut välisabi. Suur osa Euroopa Liidu poolt eraldatud toetustest on tulnud läbi struktuurivahendite.

Euroopa Liidu asutamislepingu ühe olulisema põhimõtte, solidaarsusprintsipi järgi toetavad majanduslikult paremal järjel olevad liikmesriigid majanduslikult vähemarenenumate ning madalama elatustasemega riikide ja piirkondade arengut. Selle põhimõtte elluviimiseks ongi loodud struktuurifondid, kuhu suunatakse enam kui kolmandik Euroopa Liidu eelarvest. Struktuurifondide toel saab ehitada infrastruktuuri objekte, arendada teadus- ja arendustegevust, toetada innovaatilist ettevõtlust, tõhustada keskkonnakaitset ning panustada haridusse ja tööhõivega seotud küsimuste lahendamisse. Kultuur ei ole küll struktuurivahenditest eraldi toetatav valdkond, kuid kultuuriasutustel on teiste toetatavate valdkondade raames võimalik toetust saada, näiteks kultuuriobjektide infrastruktuuri parandamiseks või loomemajanduses töötavate inimeste loomingu turustamiseks.

Euroopa Liit planeerib oma eelarvet seitse aastat ette. Aastateks 2007–2013 eraldatakse Eestile 53,3 miljardi krooni ulatuses struktuuritoetust. Võrreldes aastatega 2004–2006 tähendab see aastas ligi kaks korda enam toetusraha. Selleks, et raha Eestile kasutamiseks avaneks, on koostatud struktuurivahendite kasutamise strateegia aastateks 2007–2013. Struktuurivahendite strateegia määrab kindlaks üldised eesmärgid ja prioriteedid valdkondades, mille arendamiseks on Eestil võimalik toetusraha kasutada.

Struktuuritoetust jagatakse aastatel 2007–2013 kolmest fondist, mis on Euroopa Liidu regionaalpoliitika põhilised toetusallikad. Nendeks on:

Euroopa regionaalarengu fond, mille kaudu toetatakse majandustegevuse ja infrastruktuuri arendamist, samuti territoriaalset koostööd;

Euroopa sotsiaalfond, mille kaudu toetatakse töötute kaasamist tööhõivesse, uute töökohtade loomist ning haridus- ja täiendõppesüsteemide tugevdamist;

Ühtekuuluvusfond, mille kaudu toetatakse suuremahulisi investeeringuid transpordi- ja keskkonnaprojektidesse.

Milleks struktuurivahendeid kasutada saab?

Struktuurivahendite rakendamise aluseks olevast strateegiast lähtuvalt on koostatud koostöös sotsiaal-majanduslike partnerite ning Euroopa Komisjoniga kolm strateegilist alusdokumenti ehk rakenduskava, mille kaudu struktuuritoetused projektidesse suunatakse.

Rakenduskavad on:

inimressursi arendamise rakenduskava, mille koostajaks ja elluvijaks on Haridus- ja Teadusministeerium;

elukeskonna arendamise rakenduskava, mille koostajaks ja elluvijaks on Keskkonnaministeerium;

majanduskeskkonna arendamise rakenduskava, mille koostajaks ja elluvijaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Iga rakenduskava hõlmab omakorda mitmeid erinevaid toetatavaid valdkondi, mille toetuste vahendamisega tegelevad rakendusüksused. Inimressursi arendamise rakenduskava raames toetatakse haridust, tööturuvaldkonda ning arendus- ja teadustegevust. Elukeskkonna rakenduskava raames toetatakse regionaalset arengut, keskkonda ning energeetikat. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava alt toetatakse ettevõtlust, innovatsiooni, turismi, infoühiskonna arengut ning transporti.

Kultuuri rahastamise seisukohalt võiks välja tuua regionaalse ja kohaliku arengu valdkonna, mille raames on võimalik uuendada kultuuriasutuste infrastruktuuri, kuid eeldusel, et kohalik omavalitsus on selle oma arengukavas prioriteetseks seadnud. Ettevõtluse valdkonna raames toetatakse loomemajandust, ennekõike loomingu turustamise toetamist. Samuti on võimalik toetada kultuuriinimeste koolitamist ning ümberõpet tööturu- ning haridusmeetmete raames. Kuna kogumiku ilmumise ajal olid mitmed meetmed alles väljatöötamise järgus, on soovitatav täpsema huvi korral pöörduda oma maakonnas paiknevasse maakondlikusse arenduskeskusesse, kus aidatakse projektiideedele sobivat rahastamisallikat leida.

Kuidas raha kasusaajani jõuab?

Toetuste taotlemisel on kasulik teada üht-teist ka toetuste rakendamise süsteemist Eestis. Struktuuri vahendite kasutamist koordineerib ja kontrollib rahandusministeerium, kes täidab Eestis nii **korraldus-, makse- kui auditeeriva asutuse** rolli. See tähendab üldist strateegilist planeerimist, järelevalvet ning seda, et rahandusministeeriumi kaudu liigub raha Euroopa Komisjonist rakendusasutuste ja rakendusüksuste kontodele, kust selle saavad omakorda kätte toetust taotlenud inimesed. Korraldusastusena vastutab rahandusministeerium Euroopa Komisjoni ees struktuurivahendite rakendamise eest tervikuna.

Rakendusasutused on Eestis peamiselt ministeeriumid — seal valmistatakse ette toetuse taotlemise ja raha kasutamisest aruandmise reeglid. **Rakendusüksused** on mitmed ametid, inspeksioonid ja sihtasutused — just nemad on need, kes reaalselt toetuse taotlejate ja saajatega suhtlevad, taotlusi vastu võtavad ja infot jagavad.

Struktuurivahendite kasutamisega seotud põhimõtted on üldistatult alljärgnevad:

- rakendamine on projektipõhine ning suur osa toetusest jaotatakse avatud taotlusvoorude kaudu (erandiks on riiklikud investeeringud ning programmid). See tähendab, et hea idee ja piisava omafinantseeringu olemasolul saab enamasti juriidilistest isikutest struktuuritoetust taotleda;
- rahastamine tugineb kompensatsioonipõhimõttele — toetuse saaja peab enamasti tegema kulud oma rahast ning hiljem need hüvitatakse;
- taotleja peab enamasti projekti ka enda vahendeid panustama — 100% ulatuses projekti maksumusest ei ole toetust võimalik saada;
- struktuuritoetuse abil ehitatud või soetatud vara ning projektiga seotud dokumente tuleb säilitada ettenähtud aja vältel ning toetuse saamisest peab avalikkust teavitama.

Peamiseks infoallikateks on taotleja jaoks:

- EL struktuuritoetuste koduleht www.struktuurifondid.ee;
- rakendusüksused;
- rakendusasutused;
- maakondlikud arenduskeskused;
- Riigi Teataja.

Inimressursi arendamise rakenduskava

Euroopa Liidu fondide toetuste kasutamiseks perioodil 2007–2013 on koostatud kolm rakenduskava, milles kirjeldatakse fondidest rahastatavad tegevused ning kavandatakse rahastamise mahu.

Inimressursi arendamise rakenduskava eelarve on 7,2 miljardit krooni, sh Euroopa Sotsiaalfondi kaasfinantseerimise maht on 6,1 miljardit krooni (ühenduse osaluse määr on 85%) ja Eesti riigi osalus 1,1 miljardit krooni.

Inimressursi arendamise rakenduskavas on viis (5) valdkondlikku prioriteetset suunda:

I. Elukestev õpe – koordineerib Haridus- ja Teadusministeerium, Euroopa Sotsiaalfondi kaasfinantseerimise maht 833 mln krooni ja riiklik kaasfinantseering on 156 miljonit, siin suunas on ka keskkonnahariduse meede, mille eest vastutab Keskkonnaministeerium.

Suunast toetatakse:

- kutsehariduse sisulist kaasajastamist ning kutsekvalifikatsioonisüsteemi arengut ja täiskasvanutele elukestva õpet;
- kooli poolelijätmise vähendamist, haridusele juurdepääsu suurendamist;
- noorsootöö kvaliteedi tõstmist ning teavitamis- ja nõustamissüsteemi loomist;
- eesti keele õpet;
- keskkonnaharidust.

II. Teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse inimressursi arendamine – koordineerib Haridus- ja Teadusministeerium, ESFi kaasfinantseerimise maht on 1607 mln krooni ja riiklik kaasfinantseering on 232 miljonit krooni.

Suunast toetatakse:

- kõrghariduse kvaliteeti ja doktoriõppe edendamist;
- kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumist;
- kohandumist teadmispõhise majandusega ning teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni strateegia võtmevaldkondi.

III. Pikk ja kvaliteetne tööelu – koordineerib Sotsiaalministeerium, Euroopa Sotsiaalfondi kaasfinantseerimise maht on 2001 mln krooni ja riiklik kaasfinantseering on 354,5 miljonit krooni.

Suunast toetatakse:

- mittetöötavate inimeste täiend- ja ümberõpet, töövahendust, karjääriteenuseid, nõustamist;
- töölesaamist toetavaid teenuseid;
- tööinspektorite koolitust.

IV. Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks – koordineerib Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Euroopa Sotsiaalfondi kaasfinantseerimise maht on 1168 mln krooni.

Suunast toetatakse:

- ettevõtete töötajate koolitusi;
- konsultatsiooniteenuseid ettevõtjatele ja arendusspetsialistide värbamist;
- alustavaid ettevõtteid;
- ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse tõstmist ning ettevõtlushariduse programmi haridustöötajatele.

V. Suurem haldusvõimekus – koordineerib Riigikantselei, Euroopa Sotsiaalfondi kaasfinantseerimise maht on 337 miljonit krooni ja riiklik kaasfinantseering on 43 miljonit.

Suunast toetatakse:

- avaliku sektori ja mittetulundussektori töötajate koolitusi;
- tööturu osapoolte koostööd;
- poliitikaanalüüsi ja -uuringuid ning õigusaktide mõju analüüsi ja õiguslase suutlikkuse tõstmist.

Inimressursi arendamise rakenduskava tegevused viiakse ellu programmide ja avatud taotlusvoorude kaudu.

Inimressursi arendamise rakenduskava jt rakenduskavad on kättesaadavad veebiaadressil:

<http://www.fin.ee/?id=78130>

Programmperiood 2007–2013: kultuurihariduse ja loomemajanduse rahastamine

Alanud programmiperioodil toetatakse Euroopa Sotsiaalfondist (ESF) Inimressursi arendamise rakenduskava raames kultuurihariduse projekte (1. prioriteetne suund „Elukestev õpe”). 4. prioriteetse suuna „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks” kaudu rahastatakse loomemajandust.

Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava (2. prioriteetne suund „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu”) raames on võimalik toetust taotleda kultuurierialasid õpetavatel kõrgkoolidel infrastruktuuri investeeringuteks ning Elukeskkonna arendamise rakenduskava (5. prioriteetne suund „Hariduse infrastruktuuri arendamine”) kaudu saavad taotleda toetust infrastruktuuri investeeringuteks kultuurierialasid õpetavad kutseõppeasutused.

Programmperiood 2004–2006: ESFist toetatud meetme 1.1 kultuurihariduse projektid

Lõppeval programmiperioodil (2004–2006) on ESFist rahastatud nii kultuurihariduse õpetamise kaasajastamist ja kvaliteeti kui ka kultuuritöötajate täiendkoolitust.

ESFist on toetatud üle 5 miljoni krooniga Eesti Kunsti Akadeemia projekti “Arukate toodete disain – tuleviku eriala” (<http://www.innove.ee/struktuurifondid/?op=project&subop=showProject&ID=89>) ning ligi 6 miljoni krooniga projekti “Animatsiooniõppe käivitamine Eesti Kunstiakadeemias läbi Priit Pärna tippkompetentsi tagasitoomise Eestisse”

(<http://www.innove.ee/struktuurifondid/?op=project&subop=showProject&ID=139>).

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (EMTA) on saanud ESFi toetust (ligi 2 miljonit krooni) projektile “Innovatiivse nüüdismuusikateatri õppe integreerimine EMTA ooperistuudio programmi”

(<http://www.innove.ee/struktuurifondid/?op=project&subop=showProject&ID=185>) ning üle 1 miljoni krooni projektile “Välisõppejõudude rakendamine Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias kultuurikorralduse magistriõppe kvaliteedi tõstmiseks”

(<http://www.innove.ee/struktuurifondid/?op=project&subop=showProject&ID=115>).

Sihtasutus Tartu Rahvaulikool on saanud toetust regionaalse kultuurikorralduse taseme tõstmiseks.

Kontakt:

Aino Kiis
Tõukefondide osakond
Tel 628 1281
aino.kiis@hm.ee
www.hm.ee/struktuurifondid

Euroopa Sotsiaalfond

Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) on struktuurifond, mille kaudu toetatakse erinevaid tegevusi, mis aitavad suurendada inimeste konkurentsivõimet tööturul. Fondi eesmärgiks on aidata Euroopa Liidu liikmesriikidel arendada oma tööturgu ning nii töötajate kui ka töötajate oskusi, toetada teaduspõhist arengut, võidelda töötuse ja diskrimineerimisega tööturul, aidata integreerida noori tööturule ning edendada haridussüsteemi.

Seejuures on iga liikmesriigi otsustada, millistele tegevusvaldkondadele täpsemalt keskenduda ja kuidas ESFi raha vastava riigi seisukohast rohkem arendamist vajavate valdkondade jaoks paremini kasutada. Euroopa Liidu seitse aastat kestvast eelarveperioodist lähtuvalt on Eestis aastateks 2007–2013 koostatud Euroopa Sotsiaalfondi rakendamiseks Inimressursi arendamise rakenduskava, mis näeb ette võimalust toetada tegevusi viies olulisel sisutegevuste valdkonnas ehk nõ prioriteetsel olulisel suunal:

- Elukestev õpe
- Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine
- Pika ja kvaliteetse tööelu edendamine
- Teadmiste ja oskuste arendamine uuendusmeelseks ettevõtluseks
- Suurema haldusvõimekuse tagamine.

Prioriteetsete suundade valiku on teinud ja vastavad tegevused planeerinud Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Riigikantselei. Rakenduskava kogueelarve on 7,2 miljardit krooni, millest 85% moodustab ESF toetus ning 15% tuleb leida Eestil endal.

Lähemalt Sotsiaalministeeriumi juhitavast prioriteetsest suunast „Pikk ja kvaliteetne tööelu“

Suuna üldesmärgiks on seatud kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine ja tööelu kvaliteedi parandamine. Kui eelmisel perioodil (2004–2006) oli Sotsiaalministeeriumi koordineeritud Euroopa Sotsiaalfondist toetatavate tegevuste keskmeks töötutele suunatud meetmed, siis sel perioodil on toetatavate tegevuste ring oluliselt laiem. Maailmamajanduse konkurentsi surve, vananev elanikkond ning tööjõu nappus esitavad Eestile väljakutseid, millega toimetulekuks on oluline meie inimeste potentsiaali realiseerumist maksimaalselt toetada ja väärtustada.

Prioriteetse suuna üle 2,3 miljardi kroonisest eelarvest suurim osa kavandatakse suunata kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamisele ehk tegevustele nagu aktiivsete tööturumeetmete pakkumine töötutele, aga lisaks ka aktiivsete meetmete osalisele laiendamisele töötavatele inimestele (nt karjäärinõustamine ja täiendkoolitus erinevas vanuses inimestele), mitmesuguste paindlike töövormide laialdasemale kasutuselevõtule, riskigruppide (noored, vanemaealised, puuetega inimesed jt) töövõi-

maluste parandamisele ning tööjõu sisse- ja väljarändeteemadega tegelemisele.

Eraldi on pööratud tähelepanu töötamist toetavate hoolekandemeetmete arendamisele ja pakkumisele (nt kohaliku omavalitsuse tasandi juhtumikorraldus, tugisikuteenused, hooldust vajavate laste, eakate ja puuetega inimeste eest hoolitsevate inimeste hoolduskoormuse vähendamine jm). Nende tegevuste rakendamisel on olulise põhimõttena nähtud kohalikku partnerlust ning võrgustikutööd. Selliste tugimeetmete olemasolu peaks muutma tööjõu pakkumise suurendamisele suunatud tegevuste rakendamise märgatavalt tulemuslikumaks.

Uus suund toetavates tegevustes on selge rõhk tööelu kvaliteedi parandamisele. Tööjõus aktiivselt osalejatele ehk töötavatele inimestele on olulised rakenduskavas ette nähtud tegevused töökeskkonna muutmiseks töötaja tervist hoidvaks ning töösuhete selguse ja paindlikkuse suurendamiseks. Parandada kavatakse töökeskkonnaalast teavitussüsteemi ning koolitada vastavaid spetsialiste, samuti analüüsida ja kaasajastada töösuhete regulatsiooni ning toetada sotsiaalpartnerite tegevust töösuhete korraldamisel.

Tervislike valikute soodustamine aitab kaasa rahva tervise üldisele paranemisele, mille läbi pikeneb ka tulemuslikult töötatud aeg. Eesti väheneva tööjõu tingimustes on oluline see, et olemasolevad inimesed oma elu tervislikult elaksid ning selle toetamiseks on kavandatud mitmesugused teavitus- ja ennetustegevused, aga ka näiteks tervisenõustamis- ja rehabilitatsiooniteenuste arendamine.

Riiklikest vajadustest ja prioriteetsetest eesmärkidest nähtuna on erinevalt eelmisest programmiperioodist lisaks avatud taotlusvoorudele kavas sel perioodil rakendada toetusi ka suuremamahuliste programmidenä. Siiski ei tähenda see sugugi nt vabaihendustele väiksemaid toetuse võimalusi. Otse vastupidi, Eestile kasutada olev Euroopa Sotsiaalfondi vahendite oluline kasv perioodil 2007–2013 toob kahtlemata kaasa positiivseid tagajärgi nii sihtgrupile, kellele vastavad tegevused on suunatud, kui ka aitab tugevdada vabaihendusi ning täiendada nende võimalusi. Avatud taotlusvoorudele, milles toetuse saajaiks on just nt MTÜd, sihtasutused, kohalikud omavalitsused ja äriühingud, on planeeritud prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu” erinevates meetmetes kokku üle 600 miljoni krooni. Lisaks kaasatakse programmide elluviimisse laialdaselt erinevaid teenusepakkujaid ja vastavaid sihtgruppidega tegelevaid organisatsioone.

Eesti Kunstiakadeemia projekt „Käsitööga tööle”

Avatud taotlusvoorude käigus pannakse olulist rõhku muuhulgas just probleemidele uudsete lahenduste otsimisel ning eelmise perioodi kogemus on näidanud, et teotahtest ja headest ideedest Eestis puudu ei tule. Üheks eelmise perioodi selliseks edulooks on näiteks Eesti Kunstiakadeemia veetud projekt „Käsitööga tööle”, mis viidi ellu seitsmes Eesti maakonnas (Tallinn, Rakvere, Pärnu, Tartu, Viljandi, Võru, Värska) ning kaasatud oli üle saja töötava naise, kes olid huvitatud käsitööst, oskasid seda hästi teha ning olid motiveeritud tegema käsitööd iseseisvalt elatusallikana. Koostööd tehti nii Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kui ka Eesti Puuetega Naiste Ühinguga ning projekti eesmärgiks oli tösta projektis osalevate töötavate naiste (sh liikumispuudega naiste ja puudega lastega kodus olevate naiste) konkurentsivõimet tööturul just läbi käsitöö, arendades nende loovust ning pöörates eriti olulist rõhku tootearendusele.

Lisateave

Sotsiaalministeerium
Tööturu osakond
ESF üksus
Gonsiori 29
15027 Tallinn
E-post: sotsiaalfond@sm.ee
Telefon: 6269187
Koduleht: www.sm.ee/esf2007

Elukeskkonna arendamise rakenduskava

ELi struktuurifondidest Eestile eraldatavate toetuste kasutamise esmatähtsaid tegevussuundi, eesmäärke ja toetatavaid tegevusi kajastavad kolm valdkondlikku rakenduskava. Neist mahukaim on Keskkonnaministeeriumi koordineeritav elukeskkonna arendamise rakenduskava, mille kaudu rahastatakse nii keskkonna- ja looduskaitset puudutavaid tegevusi kui ka elukeskkonda laiemalt, nagu näiteks regionaalset arengut, hariduse infrastruktuuri ning tervishoiu ja hoolekande infrastruktuuri arendamist.

Elukeskkonna arendamise rakenduskavas on toetusteks ette nähtud **25,15 miljardit** krooni, sellest otseselt keskkonna- ja looduskaitse heaks 11,2 miljardit.

Elukeskkonna arendamise rakenduskava sisaldab järgmisi prioriteetseid suundi:

- Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng
- Hariduse infrastruktuuri arendamine
- Säästliku keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine
- Energeetika arendamine
- Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine
- Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine
- Horisontaalne tehniline abi
- Tehniline abi

Kultuuriorganisatsioonidele võivad neist kasulikuks osutada eelkõige kaks esimest:

Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng

Piirkondliku arengu prioriteetset suunda kaasrahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist kogumahu **6,08 mld** krooni. Rakendusasutuseks on Siseministeerium ja rakendusüksuseks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS).

Piirkondade tervikliku ja tasakaalustatud arengu prioriteetne suund hõlmab, vastavalt Eesti regionaalse arengu tasakaalustamise vajadustele, kolme tüüpi tegevusi: kohalike avalike teenuste arendamist, mis on suunitletud eelkõige maapiirkondade elutingimuste parandamiseks, linnaliste piirkondade probleemide lahendamist ning piirkondade konkurentsivõime tugevdamist. Kõigi nende tegevuste tüüpide puhul on üheks fookuseks maapiirkondade ja linnade koostöö edendamine.

Selle suuna raames rahastatakse muuhulgas ka investeeringuid kultuuriobjektidesse ning toetatakse nendega seotud tegevusi eeldusel, et sellest tõuseb kasu kohalikule ühiskonna- ja majanduselule.

Hariduse infrastruktuuri arendamine

Hariduse infrastruktuuri arendamise prioriteetset suunda kaasrahastatakse ERFst kogumahu **3,329 mld** krooni. Rakendusasutuseks on Haridus- ja Teadusministeerium ning rakendusüksuseks Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove.

Hariduse infrastruktuuri arendamise raames on tähelepanu keskmes kutsehariduse, hariduslike erivajadustega laste koolide, avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine.

Elukeskkonna arendamise rakenduskava

Prioriteetne suund 4.

Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng

Elukeskkonna arendamise rakenduskava alusel toetatakse lisaks keskkonnakaitse, energeetika, hariduse, tervishoiu ja hoolekande valdkondadele ka piirkondade terviklikku ja tasakaalustatud arengut. Kõneldes tasakaalustatud arengust ei saa mööda minna kultuurivaldkonna edendamisest ning seetõttu nähakse ette võimalusi toetada kultuuriobjektide investeeringuid kolmes prioriteetse suuna kavandatavast viiest meetmest. Euroopa Regionaalarengu Fondist rahastatavaid meetmeid valmistab ette Siseministeerium ning rakendusüksuseks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine

Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine on jätk riikliku arengukava 2004–2006 samanimelisele alameetmele. Meetme eesmärgiks on tõsta piirkondade konkurentsivõimet, muutes need atraktiivsemaks ettevõtjate, kvalifitseeritud tööjõu ja külastajate jaoks.

Toetust võivad taotleda kohaliku omavalitsuse üksused, mittetulundusühendused ja sihtasutused, aga ka riigiasutused külastusobjektide haldajatena ning avalik-õiguslikud ülikoolid kui projekti tegevused toetavad meetme eesmärkide täitmist.

Toetust saab taotleda nii turismi- ja puhkemajandust kui kohalikkude ettevõtluskeskkonda edendavatele projektidele (ettevõtluskeskkonda edendavate projekti puhul on abikõlblikud taotlejad ainult kohaliku omavalitsuse üksused).

Turismi- ja puhkemajanduse edendamise valdkonnas on abikõlblikud järgmised tegevused:

- külastus- ja vabaajavõimaluste väljaarendamine ja mitmekesistamine (külastuskeskused, muuseumid, teemapargid, käsitöökojad jms);
- aktiivse puhkuse võimaluste mitmekesistamine (matka- ja õpperajad, kergliiklusteed, supelrannad, vabaajaharrastuste võimalused jms);
- piirkonda külastatavatele harrastusveeliklejatele suunatud väikesadamate arendamine;
- kultuuriliselt ja looduslikult väärtuslike alade eksponeerimine; ajalooliste ehitiste ja objektide restaureerimine ja rekonstrueerimine, ajalooliste varemete konserveerimine ning nende taaskasutusele võtmine kaasaegsetes funktsioonides; külastajaprogrammide loomine; loodusobjektide ja maastike miljööväärtuse tõstmine, miljööd risustavate kasutusel mitteolevate ja ohtlike ehitiste likvideerimine, vaadete avamine ja maastike ajaloolise ilme taastamine vaatamisväärses paigas, vaateplatvormide ja -tornide rajamine; puhkeotstarbeliste väikerajatiste väljaarendamine (laagriplatsid, paviljonid, paargud, kiiged, puhkekohad, lautrid, slipid jms);

- puhke- ja turismiobjektide tugiinfrastruktuuri väljaarendamine (parkimiskohad, juurdepääsuteed ja -rajad, sanitaar- ja jäätmehooldustingimused, infotahvlid ja -viidad jms).

Kohaliku ettevõtluskeskkonna arendamise valdkonnas on abikõlblike tegevuste loetelu järgmine:

- ettevõtluse seisukohalt olulise avaliku tehnilise infrastruktuuri rajamine ja renoveerimine (juurdepääsuteed (v.a parklad), vee- ja kanalisatsioonitrassid, maaparandussüsteemid, välisvalgustus, elektri- ja sideliinid, küttesüsteemid);
- endiste militaar-, tööstus- ja põllumajandusobjektide maa-alade ettevalmistamine nende taaskasutuselevõtuks ettevõtluskeskkonna arendamise eesmärgil, miljööd risustavate kasutusel mitteolevate ja ohtlike ehitiste likvideerimine ja pinnase puhastamine;
- kasutusel mitteolevate ehitiste konserveerimine taaskasutuselevõtmise eesmärgil.

Investeeringu mõju suurendamiseks on võimalik projektile lisada täiendavaid abikõlblike tegevusi:

- piirkondlike koostöövõrgustike ja partnerluste (sh era- ja avaliku sektori vaheliste) väljaarendamine (sh seminarid, ümarlauad);
- objektispetsiifiliste koolituste korraldamine;
- objekti turundus (infokandjate ja -jaotusmaterjalide valmistamine jms);
- külastajatele suunatud objektispetsiifiliste regulaarürituste käivitamine;
- avalikuks kasutuseks mõeldud internetiühenduste loomine;
- jääkreostuse likvideerimine.

Maksimaalne toetusmäär on 85%, toetuse miinimumsuurus on miljon krooni ning maksimumsuurus 50 miljonit krooni turismi- ja puhkemajandust ning 25 miljonit krooni kohaliku ettevõtluskeskkonda edendavate projektide kohta. Perioodil 2007–2010 ei või ühele taotlejale eraldatav toetus ületada 70 miljonit krooni.

Meetme tingimuste määrus jõustus 1. novembril 2007. Taotlusi saab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusse jooksvalt esitada alates 14. detsembrist 2007.

Kohalike avalike teenuste arendamine

Meede on jätk riikliku arengukava 2004–2006 alameetmele Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamine. Meetme eesmärkideks on kvaliteetsete ja konkurentsivõimeliste avalike teenuste kättesaadavuse tagamine maakondlikes ja kohalikes keskustes ning kohalike avalike teenustega seotud infrastruktuuri kasutuse efektiivsuse parandamine maapiirkondades. Meedet rakendatakse kogu Eesti territooriumil, välja arvatud Tallinna, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve, Narva, Saue ja Maardu linn ning Viimsi vald.

Toetust võivad taotleda kohaliku omavalitsuse üksused ning mittetulundusühendused ja sihtasutused.

Toetatavate tegevuste hulka kuuluvad:

- investeeringud üldhariduskoolide (sh spordirajatised ja õpilaskodud) arendamiseks;
- investeeringud koolieelsete lasteasutuste arendamiseks (lastesõimed, lasteaiad, erilasteaiad);
- investeeringud vaba aja keskustesse ja spordiobjektidesse (sh rahvamajad, huvikeskused, raamatukogud, võimlad, spordiväljakud, lähiliikumispaidad);
- investeeringud esmatasandi tervishoiuteenuste ja sotsiaalteenuste osutamiseks vajalikku infrastruktuuri (sh rehabilitatsiooni-, aktiviseerimis- ja kaugtöökeskused, päevakeskused, hooldekodud, sotsiaalelamud, lastekodud);
- investeeringud ühistranspordi kättesaadavuse parandamiseks (sh reisiterminalid, bussijaamad, ootekojad, peatuskohad).

Soositud on investeeringuid olemasoleva avaliku infrastruktuuri kasutuse mitmekesistamiseks ja ümberkohandamiseks (kogukonnakeskused, polüfunktsionaalsed ehitised).

Maksimaalne toetusmäär on 85%, toetuse miinimumsuurus on 5 miljonit krooni projekti kohta.

Meetme tingimuste määrus jõustus 1. novembril 2007. Toetust saab taotleda ainult kohaliku omavalituse investeeringutoetuste kavas (KOIT kava) kinnitatud projektidele. Aastatel 2007–2013 koostatakse kaks KOIT kava, esimene perioodiks 2007–2010, teine 2010–2013. Perioodi 2010–2013 KOIT kava koostamine algatakse 2009. aasta lõpus.

Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamine

Meede on sarnane riikliku arengukava 2004–2006 alameetmele Keskvalitsuse turisminvesteeringute projektid. Meetme raames toetatakse investeeringuid suuremahuliste, Eesti kui turismi sihtmaa konkurentsivõimet ja tuntust tõstvate kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamiseks. Meetme tingimuste määrus on ettevalmistamisel. Toetatavate objektide loetelu kinnitab Vabariigi Valitsus tõenäoliselt 2008. aasta esimeses pooles.

Lisainfo:

Siseministeeriumi kodulehekül (www.siseministerium.ee)

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kodulehekül (www.eas.ee)

Maakondlikud arenduskeskused

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskavas on viis prioriteetset suunda:

- ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime (5,88 miljardit krooni);
- teadus- ja arendustegevusele (4,85 miljardit krooni);
- strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringutele (8,22 miljardit krooni);
- regionaalse tähtsusega transpordiinvesteeringutele (1,57 miljardit krooni);
- infoühiskonna edendamisele (0,98 miljardit krooni).

Kõik summad kajastavad ainult Euroopa Liidu osalust Ühtekuuluvusfondist ja Euroopa Regionaalarengufondist. Summadele lisandub nõutav Eesti riigi ja erasektori osalus.

Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime

Peamisteks eesmärkideks on parandada ettevõtete ligipääsu kapitalile, mis on vajalik tootlikkuse arengule suunatud investeeringute tegemiseks, ning aidata ettevõtteid rahvusvahelistele turgudele sisenemisel, näiteks eksporditurunduse toetuse abil.

Et arendada ettevõtete innovatsioonivõimekust, on eesmärgiks nende tehnoloogiline uuendamine, arendus-võimekuse ja tootlikkuse kasv, uuenduslike äriideede pidev lisandumine ning teadmiste ja tehnoloogia liikumine teadus- ja arendusasutustest majandusse. Näiteks ettevõtete tootearenduse toetamine, ettevõtete ja TA asutuste koostööprojektide toetamine, teadus- ja tehnoloogiaparkide ja inkubaatorite toetamine.

Lisaks on seatud sihiks toetada loomemajanduse arengut ja kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja pidev areng, ühe meetmena näiteks turismi turundustoetusega.

Loomemajandussektori teadvustamise ja arendamise eesmärgiks on stimuleerida loomeettevõtluse aktiivsust ning tõsta loome kaudu ümbritseva keskkonna kvaliteeti. Eeldused arenguks luuakse loomemajanduse alase teadlikkuse tõstmise kaudu nii ettevõtjate, avaliku sektori kui laiema avalikkuse seas. Kombineeritakse loomemajanduse valdkondades tegutsevate ettevõtjate toetamist ning loovust avava tegevus- ja elukeskkonna arendamist. Loomemajanduse arendamise toetamine on suunatud eelkõige loomemajanduse võrgustike, klastrite, keskkondade, infrastruktuuride, jms toetamisele.

Teadus- ja arendustegevus

Eesmärgiks on keskenduda Eesti teadus- ja arendustegevuse perspektiivikamatele valdkondadele. Selleks tuleb kaasajastada teadus- ja arendusasutuste ja kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuur ehk luua kaasaegsed ülikoolilinnakud, nn *campus*'ed. Samuti arendada teaduse tippkeskusi ning tõsta Eesti teaduse ja arenduse alast võimekust ja rahvusvahelist konkurentsivõimet. Näiteks on plaanis teaduse tippkeskuste arendamine ja osalus vastavates Euroopa Liidu ja Läänemere regiooni teaduskoostöö programmides.

Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud

Kõige olulisemad tegevused on trans-Euroopa transpordivõrgustikku kuuluvate maanteedede edasine arendamine, eelkõige transpordisõlmede läbilaskevõime kasvu ja liiklusohutuse parandamine (sh kergliiklusteede rajamine) ning transpordikoridoride ühendamine omavahel, sadamate ja lennujaamadega. Tähtis suund on autotranspordiga konkureeriva, keskkonnasäästliku rööbas(elektri)transpordi arendamine.

Oluline on ka rahvusvahelise kauba- ja reisijateveo toimimise tagamine, eelkõige piirpunktide ja -jaamade väljaarendamine nii maanteel kui ka raudteel.

Regionaalse tähtsusega transpordiinvesteeringud

Siia alla käivad investeeringud regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri, mis aitavad oluliselt kaasa kohalikule arengule. Üheks näiteks on investeeringud reisijaid teenindava infrastruktuuri ja elukeskkonna parandamise raudtee mõjupiirkonnas, samuti kohaliku lennuliikluse arendamine. Toetatakse ka regionaalsete sadamate rekonstrueerimist, et tagada saartega parem ühendus, ja veeteede hoolduslaevastiku peasadama renoveerimist.

Infoühiskonna edendamine

Eesmärgiks on muuta avalik teenus kättesaadavamaks – suurendada e-teenuste osakaalu ja parandada nende kvaliteeti. Selleks toetatakse lahendusi, mis suurendavad inimestele (sh erivajadustega inimeste jaoks) kättesaadava digitaalse teabe hulka ning aitavad kaasa e-demokraatia ja kodanikuühiskonna põhimõtete elluviimisele. Korraldatakse arendusprojekte, mis on suunatud riigi ja kohalike omavalitsuste asutuste haldustoimingute muutmisele efektiivsemaks, lihtsamaks ja läbipaistvamaks.

Lisainfo:

Gea Otsa
Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi avalike suhete osakonna nõunik
Tel: 6256429
E-post: gea.otsa@mkm.ee

Loomemajanduse toetamisest

Kõige laiemalt viitab loomemajandus kultuuri majanduslikule küljele, mis võib olla nii äriline kui mitteäriline. Mitteäriline osa loomemajandusest viitab lisandväärtusele, mida kultuur annab enda ümbritsevasse keskkonda. See väljendub nii kultuuriturismi soodustamises, talentide hoidmises, kohaliku identiteedi tugevdamises, töökohtade loomises ning tervikuna elamisväärse keskkonna loomises. Kultuur on midagi tunduvalt laiemat kui meelelahutus. Kitsamas mõttes on loomemajandus kultuurisfääris ettevõtlusega tegelemine. Loomemajandus on valdkond, kus seostuvad kultuurilised ja ärilised tegevused — see on majandussektor, mis põhineb individuaalsel ja kollektiivsel loovusel, oskustel ja andel ning on võimeline looma heaolu ja töökohti intellektuaalse omandi loomise ja kasutamise kaudu.

Loomemajandus on leidnud üha laialdasemat kõlapinda nii Euroopa kui ka Eesti tasandil. Riiklikul tasandil on Eestis astunud esimesi samme loomemajanduse toetamiseks. Loomemajanduse arendamist tuleb vaadelda mitmeastmelise ja tasakaalustatud protsessina. Seejuures tuleb silmas pidada, et tegemist on taotlusega stimuleerida loomeettevõtluse aktiivust ning tõsta loovuse abil kogu meid ümbritseva keskkonna kvaliteeti.

Euroopa Liidu struktuurifondidest on loomemajanduse arendamiseks mõeldud eraldi meede, mille eelarve perioodil 2007–2013 on 117 miljonit krooni. Loomemajanduse arendamise toetamine on eelkõige suunatud loomemajanduse teadlikkuse, võrgustike, klastrite, keskkondade, infrastruktuuride jms toetamisele.

Millest lähtutakse loomemajanduse toetamisel

Teadmistepõhises majanduses muutub inimeste loovus innovatsiooni- ja tootearenduse protsessis järjest tähtsamaks ning kultuuri roll tervikuna piirkondade konkurentsivõime suurendamisel on pidevalt kasvanud. Lisaks sellele tegutseb aina suurem hulk kultuuril- ja kunstiloojaid iseseisvate ettevõtjatena. Struktuurivahendeist toetatakse loova tegevus- ja üldise keskkonna kujundamist, et tõsta teadlikkust loomemajandusest nii ettevõtjate, loovisikute kui tarbijate seas.

Sisuliselt tegeletakse struktuurivahendite planeerimisel kahe suunaga: võimaluste tekitamine loomemajandusega tegelemiseks ning teadlikkuse tõstmine. Neist esimese alla kuuluvad erinevate koostöövõrgustike, valdkondlike infokeskuste, loomeinkubaatorite, kultuuritehaste jne. toetamine. Teise all on peamiselt „pehmemad“ tegevused nagu parimate kogemuste jagamine, koolitused ja nõustamine, teadlikkus võimalustest, uuringud jne.

Esmajärjekorras on vajalik teadlikkuse suurendamine loomemajandusest ja loovuse kasutamisest. See loob eeldused sektori edasiste arendustegevuste edukaks rakendamiseks. Tegevused nagu loo-

memajanduse edasine uurimine ja vastava statistika kogumine; seminaride, debattide ja töötubade korraldamine; erinevate meediakanalite kasutamine; loovuse tähtsustamine kõikidel haridustasanditel jms peavad tagama teabe jõudmisele kõikide sihtgruppideni (erinevad majandussubjektid, avalik sektor ja laiem avalikkus), aitama kaasa takistuseks olevate mõtteviiside muutumisele, julgustama loovisikuid ettevõtlusega alustama ning teisi ettevõtteid loovisikuid tööle võtma.

Struktuurivahenditest toetatakse ka loomemajanduse võrgustike, klastrite, keskkondade, infrastruktuuride jms. toetamisele suunatud arendustegevusi – loomeinimestele ja ühtlasi avalikkusele suunatud ning loovust arendavate integreeritud keskkondade tekitamist selleks eeldusi omavates kohtades, koostöövõrgustike loomist nii siseriiklikult kui rahvusvaheliselt jms. Need tegevused peavad ühtlasi viima loomemajanduse klastrite tekkimise ja loomemajanduse laialdasema arenguni.

Toetusmeetmed ei keskendu nendele sektoritele, ettevõtetele ja organisatsioonidele, mis on juba täna konkurentsivõimelised (sh. suutelised taotlema ja saama toetusi olemasolevatest ettevõtluse toetusmeetmetest). Selliseid organisatsioone võib samas kaasata projektidesse partnerina.

Prioriteetsed tegevussuunad

Üks lähtekohtadest struktuurivahendite jaotamisel loomeettevõtetele on võrdse kohtlemise printsiip tavaettevõtjatega. Eraldi on EASis olemas toetused ekspordiks, inkubatsiooniks, stardiabiks jne. Loomemajanduse meede keskendub peamiselt neile aspektidele, kus on loomemajandusele eriti lisavahendeid vaja. Eesmärk on keskenduda just neile iseärasustele, millega üldistes toetusmeetmetes on raske arvestada.

Loomemajanduse alase teadlikkuse osas viiakse tegevusi ellu programmina. Sihtgrupiks on üliõpilased, ettevõtjad, loovisikud, tarbijad ja laiem avalikkus üldiselt. Tegevusteks on seminaride, konverentside, töötubade jms korraldamine, meediakampaaniate läbiviimine, loomeettevõtluse auhinna juurutamine, jms.

Uuringute ja info osas toetatakse selliste valdkondlike alusuuringute läbiviimist, mille tulemused on kättesaadavad laiemale sihtgrupile ja kasutatavad suurema hulga rakendajate poolt kui üksikud ettevõtjad või organisatsioonid.

Koolituste osas rahastatakse loomemajanduse ja loomeettevõtluse spetsiifikast tulenevaid koolitusi. Konkreetsete koolitusvajadused määratletakse koostöös valdkonna esindajatega (loome- ja erialaliidud, jms) ning seejärel korraldatakse hange sobiva koolituse ja koolitaja leidmiseks. Tegevusi viiakse ellu ja rahastatakse programmina, mille rahalised vahendid tulevad Euroopa Sotsiaalfondist.

Loomeinkubaatorite ja -arenduskeskuste osas toetatakse inkubaatorite ja koostöövõrkude loomist ning arendamist. Lisaks füüsilise infrastruktuuri loomise toetamisele on oluline välja arendada loomevaldkonnale spetsialiseerunud nõustajate ja mentorite võrgustik. Tegevusi viiakse ellu ja rahastatakse programmi või investeeringute kavana.

Ühisterunduse toetamise raames arendatakse koostööd loomesektori erinevate osapoolte vahel, et soodustada võrgustike ja klastrite tekkimist ning tõsta seeläbi loomemajanduse kui terviku turundusalast võimekust. Pikemas perspektiivis on eesmärgiks parandada Eesti kultuuri ekspordivõimekust.

Lisaks loomemajanduse vahenditele on loomeettevõtetele võimalik taotleda lisavahendeid kõikidest Euroopa Liidu struktuurivahendite meetmetest samadel alustel teiste ettevõtjatega.

Euroopa territoriaalse koostöö programmid 2007-2013

Euroopa territoriaalse koostöö (eelmisel perioodil INTERREG) eesmärk on suunatud piiriäärsete alade ja regioonide vahelise koostöö elavdamisele ning linnade, äärepoolsete alade ja maapiirkondade koostöö arendamisele.

Euroopa territoriaalset koostööd kaasrahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) vahenditest. Eestile on kavandatud seitsmeks aastaks ERDF-kaasfinantseeringut kuni 813 miljoni krooni ulatuses, kuid see summa võib osutuda suuremaks, sõltudes Eesti partnerite aktiivsusest projektides osalemisel.

Euroopa territoriaalne koostöö jaguneb kolmeks haruks:

1. Piiriülene koostöö (endine INTERREG IIIA):

- Eesti-Läti koostööprogramm - programmi maht 596,7 mln EEK
Toetatakse koostööd, mis arendab piiriregionide sidusust ja konkurentsivõimet ning kogukondade aktiivsust ja jätkusuutlikkust.
- ENPI (Euroopa naabus-ja partnerlusinstrument) Eesti-Läti-Vene koostööprogramm - programmi maht 746,3 mln EEK
See Euroopa Naabuspoliitika programm keskendub sotsiaalmajanduslikule arengule, ühiste väljakutsete vastuvõtmisele ja inimestevaheliste kontaktide arendamisele.
- Kesk-Läänemere koostööprogramm (Eesti-Soome-Rootsi-Läti) - programmi maht 1,6 mld EEK
Programmi üldprioriteetideks on turvaline ja tervislik keskkond, majanduslikult konkurentsivõimeline ja innovatiivne piirkond ning head elutingimused.

2. Riikidevaheline koostöö (endine INTERREG IIIB):

- Läänemere piirkonna koostööprogramm – programmi maht 3,39 mld EEK
Programmis osalevad kõik Läänemere äärsed riigid ning Norra, Valgevene ja Venemaa, projektis peab osalema partnereid vähemalt kolmest programmipiirkonnas asuvast riigist. Koostöövaldkondadeks on innovatsioon, piirkonna sidususe parandamine, Läänemeri ühise ressursina ning asulate ja nende võrgustike konkurentsivõime tõstmine.

3. Piirkondadevaheline koostöö: (endine INTERREG IIIC):

- Üle-euroopaline koostööprogramm – programmi maht 5,02 mld EEK
Tegemist on vähemalt kolme riigi koostööga (riikidest vähemalt 2 peavad olema EL liikmesriigid) innovatsiooni, teadmispõhise majanduse, keskkonna ja riskide ennetamise valdkondades.
- Varasemate INTERACTi, URBACTi ja ESPONi jätkuprogrammid kuuluvad samuti piirkondadevahelise koostöö haru alla ning arendavad vastavalt varasemate programmide kogemuste vahetamist, linnade koostööd ning ruumilist planeerimist.

Kõik koostööprogrammid toetavad liikmesriikide regionaalset arengut ning peavad omama selget

positiivset mõju kõigi projektis osalevate regioonide arengule – nt arendama sarnaseid valdkondi, lahendama samalaadseid probleeme erinevates riikides või muul moel aitama kaasa projektis osalevate regioonide tasakaalustatud ning jätkusuutlikule arengule.

Kõigi programmide puhul on abikõlblikeks taotlejateks avalik-õiguslikud või nendega võrdsustatud asutused ja organisatsioonid – mittetulundusühingud, sihtasutused, ülikoolid jt.

Võrreldes eelmise perioodiga on omafinantseerimise määrad olenevalt programmist 10-15%. Siseministerium projekte enam ei kaasrahasta.

MILLISTE PROGRAMMIDE ALLA MAHUB KULTUUR

1. **Eesti-Läti piiriülese koostööprogrammi** raames on võimalik rahastada aktiivsete, jätkusuutlike ja lõimitud kogukondade arendamist, mille raames toetatakse muuhulgas ajaloolise ja kultuuripärandi ning asulate miljööväärtsuse säilitamist ja populariseerimist, kohaliku identiteedi tugevdamist, kultuuri- ja külaühenduste ning mittetulundussektori koostööd, ühiste kultuurisündmuste korraldamist ning erinevaid people-to-people tegevusi.

2. **ENPI Eesti-Läti-Vene piiriülese koostööprogrammi** prioriteetide raames toetatakse muuhulgas ajaloo- ja kultuuripärandi säilitamist ja eksponeerimist, ehitustraditsioonide taaselustamist ning teiseks people-to-people koostööd: spordi-, haridus- ja teadusasutuste ning kultuurialast koostööd, võrgustike loomist ja arendamist.

3. **Kesk-Läänemere piiriülese koostöö programmi** on võimalik rahastada muuhulgas kultuurivahetust ning olemasolevate kultuurisidemete tugevdamisele ja elavdamisele suunatud projekte. Kesk-Läänemere programm ehk nn temaatiline programm toetab kultuurialast koostööd eesmärgiga tugevdada programmipiirkonnas kultuurivahetust ja ühtekuuluvustunnet ning säilitada ja kaitsta piirkonna ühist kultuuripärandit.

Lõuna-Soome ja Eesti allprogrammist on võimalik toetada Lõuna-Soome ja Eesti piirkondliku identiteedi, kohaliku kultuuri ja pärandi kaitsega seotud tegevusi ning piiriülest koostööd traditsioonilise kultuuri ja kunstide alal.

Saarte ja saarestike allprogramm on suunatud saarestikele ja saartele spetsiifilise majandustegevuse ja kultuurikeskkonna arendamisega. Toetatakse piiriüleseid võrgustikke ja teise riigi kogemustest õpimist nii hariduse, kultuuri, spordi kui avaliku halduse alal.

4. **Läänemere piirkonna riikidevahelise koostöö programm** toetab eelkõige keskkonnakaitse ning majandusarenguga seotud projekte. Samuti toetatakse ühise Läänemere identiteedi loomist (nt piirkonna kultuuripärandil ja loodusvaradel põhinevad ühised turismitooted), looduslike ja kultuuriliste ressursside säästlikku kasutamist, turundus- ja kultuurialaste strateegiate ettevalmistamist, rakendamist ja arendamist.

5. **Piirkondadevaheline koostöö programm** toetab teadmispõhise majanduse (sh. loomemajanduse) arendamise ning keskkonnaalaseid koostööprojekte.

Igal programmil on oma kindlaksmääratud taotlemisprotseduur ja tähtajad, millest annab teada uusi programme tutvustav kodulehekül www.siseministerium.ee/interreg.

Aastatel 2004-2006 toetati INTERREG III programmide raames mitmeid Eesti partnerite osalusega kultuurialaseid projekte.

Mõningad projektinäited:

Lõuna-Soome - Eesti INTERREG III A programm

Soome ja Eesti puupaaditraditsioonide taaselustamine II

Jätkuprojekt, mille raames dokumenteeritakse Soome ja Eesti 20. sajandi puupaaditraditsioone. Val-

mivast teadmistepagasist koostatakse ühine arhiiv, mida on võimalik kasutada teabe- ja näitusematerjalide loomisel. Lisaks sellele süvendatakse ja laiendatakse puupaadiehituse alast koostööd. Projektis osalevad Soomest Ab Svenska Folkhögskolan-SFV Kuggomskolan (juhtpartner) ja Eestist Rannarootsi muuseum.

History in Town

Projekti eesmärgiks on luua ja tugevdada Varsinais-Suomi ja Eesti kultuuriajalooliste muuseumide ja käsitöölise vahelist arheoloogilist ja pedagoogilist koostööd, arendades muuseumitooteid ja käsitöölise oskusi ning tugevdada sellega kohalikku identiteeti. Projekti sihtrühmaks on projektis osalevad Varsinais-Suomi ja Eesti kultuuriajaloolised muuseumid, muuseumide personal ning Varsinais-Suomi ja Eesti piirkondade elanikud, kes on ka projekti lõplikud kasusaajad. Projekti raames arendatakse arheoloogilisi uurimismeetodeid, tehakse teaduslikku piire ületavat koostööd, korraldatakse näitusi, seminare ja töötubasid, mitmekesistatakse muuseumipoodide tootevalikut ning toodetakse õppematerjale ja väljaandeid elanike informeerimiseks linnade ajaloost.

Projektis osalevad Soomest Turun maakuntamuseo (juhtpartner) ja Eestist Tartu Linnamuseum. Projekti kodulehekülj: <http://www.historyintown.info/>

Traditsiooniline ja väärtuslik vana maja

2006. aastal alanud projekti "Vana maja" eesmärk on Eesti ja Soome muinsuskaitset, traditsioonilise ehituse ja ehitustavasid väärtustavate mittetulundusühingute püsiva koostöövõrgustiku moodustamine ning omavaheliste koostöösidemete tugevdamine. Koostöö toimub nii teoreetilise infovahetamise, interaktiivse koostöö kui praktilise tegevuse kaudu. Projekti käigus luuakse Tallinnasse Soome kogemusi ja praktilisi teadmisi kajastav infotuba ja Eesti kogemusi kajastav infokeskus Soome Billnasi. Luuakse ühine infoportaal, mis seotud partnerorganisatsioonide kodulehtedega, antakse ühiselt välja traditsiooniliste hoonete hoidmist ja korrastamist kajastav ajakiri ning organiseeritakse restaureerimislaagreid-seminare Eestis ja Soomes. Projekti tulemused võetakse kokku rahvusvahelise konverentsiga Tallinnas.

Projektis osalevad Eestist MTÜ Eesti Muinsuskaitse Selts (juhtpartner) ja Soomest Föreningen för befrämjande av byggnadsvård rf.

Estonian and Finnish Design Challenge

EFDC projekti põhieesmärgiks on luua Eesti ja Soome ettevõtete vahelise koostöö mudel, mille alusel kavandatakse ja arendatakse Eesti-Soome koostööna valmistatavaid ja turustatavaid Skandinaavia miljööle ja maitsele vastavaid sisustus- ja ehituskomponente ning tooteid. Projekti sihtrühmad on puusepa- ja sisustuseseid tootvad, väljatöötavad ja turustavad ettevõtete konsortsiumid Eestis ja Soomes (Uusimaa). Eespool nimetatud alade tooted on muuhulgas tööstuslikult ja käsitööna valmistatavad ukSED, aknad, piirded, käsipuud, trepid, laed ja põrandakatted, valgustid, põrandakattematerjalid, klaas- ja keraamilised esemed ning komponendid jne. Eesmärk on uute innovatiivsete (toodete, tootmisviiside ja tootmisprotsessidega seotud innovatsioonid) lahenduste tootmine nii ehitajatele kui sisustajatele.

Projektis osalevad Soomest Baltic Design & Interior Netwrok osk. (juhtpartner) ja Eestist Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus.

KUTUR (kuurordi-, kultuuri- ja turismiprojekt)

Projekti eesmärgiks on Eesti ja Soome kuurorditurismi ja päranditurismi sektorite rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine. Projektipartnerid edendavad Eesti ja Soome kuurorditurismi ja päranditurismi sektorite rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamist ühiste oskusteabeürituste (2 konverentsi, 2 töötuba, 4 koolitust), koostöövõrkude (piiriülesed kontaktid), 2 uuringu ja meedia (telesaad) kaudu. Laiemas mastaabis tugevdab projekt Eesti ja Soome majanduslikku ja sotsiaalset sidusust, toetab mõlema riigi pealinnadest eemale jäävate territooriumite tasakaalustatud arengut ja tõhustab koostööd erinevatel tasanditel ja sektorites, lisades ühtlasi ka partnerite rahvusvahelisi kontakte.

Projekti partnerid Eesti poolelt on Pärnu linn (juhtpartner), Toila vald, Aseri vald, SA Virumaa Muuseumid, Lahemaa Rahvuspark, TÜ Pärnu Kolledž, Eesti Televisioon ja Soome poolelt Hanko linn, Tammisaari linn, Helia Porvoo ja Itä-Uudenmaan aluekeskuksen kulttuurirohjelma.

Eesti-Läti-Vene INTERREG III A programm

BorderShip

Projekt rõhustab Eesti ja Läti piirialade vahelist piiriülest koostööd hariduse, kunsti ja kultuuri valdkonnas. Projekti eesmärgiks on tõsta kooliõpetajate ja õpilaste ning avalikkuse teadlikkust teisel pool piiri viljeldavast kultuurist. Projekti peamised tegevused on seotud naaberriikide kunsti- ja muusikaraditsioonide tutvustamisega (kunstinäitused, kontserdid, muusikapäevad Gaujienas ja Alatskivis) ning kunsti- ja muusikaõpetajate ning –õpilaste harimine ja kogemuste vahetamine. Projektis osalevad Lätist Gaujiena omavalitsus (juhtpartner) ning Eestist Alatskivi vald.

Cultural Neighbourhood

Projekti põhieesmärk on edendada elanikevahelist kultuurilist mõistmist ja koostööd piiri jagavate riikide traditsioonide, kultuuri ja ajaloo tundmaõppimise ja taasavastamise kaudu. Projekti raames korraldatakse erinevates kohtades Eesti, Läti ja Vene piirialadel ühiseid kultuurisündmusi ja teatrietendusi, et tutvustada kohalikele elanikele nende naabermaa kultuuri. Samuti kuulub projekti tegevuste hulka ühine Alüksnes peetav kultuurifestival elanike teadlikkuse tõstmiseks ja kultuurialase koostöö tutvustamiseks, kaasates isetegevusrühmi kultuurisündmuste korraldamisel. Lisaks sellele ostetakse mitmesugust varustust erinevatele Eesti, Läti ja Venemaa kultuurimajadele.

Projektis osalevad Lätist Alüksne vallavolikogu (juhtpartner), Alüksne linnavolikogu, Ape linna- ja maapiirkonna volikogu, Trapene linnavalitsus, Veclaircene linnavalitsus, Jaunlaicene linnavalitsus, Pedzedze linnavalitsus, Ziemi linnavalitsus. Eesti partneritena osalevad Mõniste Vallavalitsus, Varstu Vallavalitsus, Laheda Vallavalitsus, Misso Vallavalitsus ja Haanja Vallavalitsus ning Venemaalt Pihkva rajooni rahvaloomingukeskus ning Petseri rajoonivalitsus.

Business Meets Culture in Setomaa

Projekt toetab Setumaa kohalikel kultuuritraditsioonidel põhineva ettevõtluse arengut, tugevdades seega kultuuriidentiteeti Setumaal. Teisisõnu päästetakse traditsioonilised käsitöökused unustusehõlma vajumisest ning kohalikele antakse rohkem töövõimalusi.

Projekt peaks motiveerima noori Setumaale jääma, tööd leidma ning kohalikus kogukonnas aktiivselt kaasa lööma.

Projektis osalevad Eestist Setomaa Valdade Liit ning Venemaalt Petseri rajoonivalitsus.

Virtual Tourism

Projektiga luuakse uus Eesti-Vene turismimarsruut, arendades koostööd Riikliku Vene Muuseumi ning Eestis, Kohtla-Nõmme põlevkivimuuseumis asuva esimese piiriülese teabe- ja hariduskeskuse „Vene Muuseumi virtuaalne filiaal” vahel. Projekt keskendub uutele, Vene Muuseumi asjatundjate kasutatud teaduslikele, metodoloogilistele ja hariduslikele uuendustele, mille eesmärgiks on vene kultuuripärandi säilitamine ja aktiivne kasutamine. Samuti kaasab projekt eesti ja vene õpilasi ajalooliste ja kunstiesemete digitaalse restaureerimise juurde, aitab luua uusi interaktiivseid mudeleid ja arendab tarkvara, mis võimaldab mitmete Vene Muuseumi eksponaatide virtuaalset taastamist. Uus virtuaalne näitus on külastajatele avatud Kohtla-Järve Põlevkivimuuseumis.

Projektis osalevad Eestist Kohtla-Järve Põlevkivimuuseum (juhtpartner) ja Kohtla-Järve Linnavalitsus ning Venemaalt Riiklik Vene Muuseum.

Est-Rus Fort Tour

Projekti peaesmärk on arendada unikaalset Narva-Ivangorodi kindluste kompleksi ühtse turismiobjektina, kuna nad asuvad vastakuti kummalgi pool Narva jõe kaldaid, ning samuti säilitada kindluste ajaloo- ja kultuuripärandit. Projekti peamised tulemused on ühe turismiobjekti loomine (ekskursioo-

nid Ivangorodi ja Narva kindlustes) ja selle reklaamimine, paranenud teavitamise infrastruktuur ning UNESCO Maailmapärandi Komiteele dokumentide ettevalmistamine. Projektis osalevad Eestist Narva Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet (juhtpartner) ning Vene partneritena Leningradi oblasti Kingissepa rajooni Ivangorodi linna munitsipaalfond, munitsipaalfond "Ivangorodi jätkusuutliku arengu keskus", Kehakultuuri, spordi, turismi ja noortepoliitika komitee, Leningradi oblastivalitsuse Muuseumiagentuur.

Läänemerepiirkonna INTERREG III B programm

Euroopa tellisgootika tee II

Projekti eesmärgiks on rajada ja välja arendada kultuuriturismi tee läbi tellisgootika pärandiga linnade võrgustiku Läänemere piirkonnas. Loodav turismitelg peaks tugevdama seni ebapiisavat äritegevust kultuuri ja turismi valdkonnas.

Ettevõtmise käigus on plaanis tellisgootika säilitamise, kasutamise ja kohaliku turustamise ühisstrateegia ja meetmete väljatöötamine; pilootprojektid tellisgootika objektide säilitamiseks, turismiinfrastruktuuri parandamiseks ning reisipakettide ettevalmistamiseks ja integreerimiseks olemasolevatesse turismistruktuuridesse; kvaliteedijuhtimise süsteemide rakendamine hotelli- ja turismitööstuses.

Partnerriikideks on Eesti, Leedu, Läti, Poola, Rootsi, Saksamaa ja Taani.

Eestist osalevad partneritena Sihtasutus Tartumaa Turism ja Muinsuskaitseamet.

Projekti kodulehekül: www.eurob.org

Sihtpunkt Viikingid - Läänemeri

Ettevõtmise eesmärgiks on tutvustada ja levitada viikingite kultuuripärandit ning arendada seda valdkonda kui omaette turismimagnetit. Projekt süvendab koostööd mitmete organisatsioonide - muuseumide, viikingikülade, seltside ja ühenduste vahel, mille tulemusena luuakse viikingite pärandit kaitsev ja tutvustav turismitelg.

Partnerriigid: Eesti, Läti, Norra, Poola, Rootsi, Taani, Venemaa.

Eestist osaleb partnerina Ajaloo Instituut.

Projekti kodulehekül: <http://www.destinationviking.com/>

Põhja-Euroopa kaljukunst

Projekti eesmärgiks oli luua tingimused Läänemerepiirkonna eelajaloolise kaljukunsti säilitamiseks, tutvustamiseks ning vastavasisulise koostöö arendamiseks (koostöövõrgustiku loomine) Läänemere piirkonnas.

Partnerriikidena osalevad koostöös Norra, Rootsi, Soome, Taani ja Venemaa.

Projekti kodulehekül: <http://www.rane-online.org/>

Täpsustav info:

Euroopa territoriaalse koostöö büroo
Regionaalarengu osakond
Siseministeerium
etc@siseministeerium.ee
faks +372 612 5101
<http://www.siseministeerium.ee/interreg>

Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond (EAFRD)

Euroopa Liidu programmiperioodi 2007–2013 jooksul on Eestil lisaks struktuurifondidele (Üh-tekuuluvusfond, Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond) võimalik kasutada ka Euroopa Kalandusfondi ning Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi vahendeid.

EAFRD vahendite kasutamiseks on koostatud Eesti maaelu arengu strateegia 2007–2013 ja Eesti maaelu arengukava 2007–2013 (MAK), mille väljatöötamine toimus Põllumajandusministeeriumi koordineerimisel.

Eesmärgid ja rahastamine

EAFRD maaelu arengu toetused on suunatud põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime parandamisele, keskkonna ja paikkonna parandamisele ning maapiirkondade elukvaliteedi tõstmisele ja majandustegevuse mitmekesistamise soodustamisele. Nimetatud eesmärgid rakendatakse nelja telje e. meetmete rühma kaudu:

Telg	Meetmed	Rahastamise maht
I telg – Põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamine	8 meetet (sh koolitus- ja teavitustegevused, noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine, nõuandesüsteemi- ja teenuste toetamine jt).	5,4 miljardit EEK
II telg – Keskkonna ja paikkonna parandamine	7 meetet (sh ebasoodsamate piirkondade toetus, Natura 2000 toetus põllumajandusmaale, põllumajanduslik keskkonnatoetus jt).	5,2 miljardit EEK
III telg – Maapiirkondade elukvaliteeti ja maamajanduse mitmekesistamine	2 meetet (majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas ning külade uuendamine ja arendamine)	1,9 miljardit EEK
IV telg – LEADER	1 meede (LEADER)	1,3 miljardit EEK

Toetuste üldpõhimõtted

I ja III telje raames on üldjuhul tegemist investeeringumeetmetega, II telje meetmete puhul on üldjuhul tegemist pindala-põhiste toetustega. **Kultuuriorganisatsioonidele ja -projektidele pakuvad võimalusi eelkõige III ja IV telg:** neist esimese raames saab näiteks taotleda toetust kultuuriväärtuslike hoonete taastamiseks või kultuuriturismi arendamiseks jms, eeldusel, et tegevused aitavad kaasa kohalikele majandusele. LEADER-meetme raames antakse toetust kohalike arengustrateegiate väljatöötamiseks ning hiljem nende elluviimiseks, otsustusprotsess ja projektide valik delegeeritakse kohalikele tasandile, siingi on kohalikul kultuuril tähtis roll.

Investeeringumeetmete põhiprintsiibid:

- Toetatakse investeeringuid, mille tulemus on majanduslikult jätkusuutlik ning mis ei oleks konkreetse ettevõtja poolt struktuursete probleemide tõttu teostatavad.
- Ei toetata lihtsaid asendusinvesteeringuid, millega asendatakse olemasolevat tehnoloogiat või hooneid ilma nende mahtu või tootmise iseloomu muutmata.
- Esimestes taotlusvoorudes on toetatavad ka enne taotluse esitamist tehtud investeeringud, mis on lõpetatud pärast 1. jaanuari 2007.
- Üldjuhul on nõutav taotleja poolne omafinantseering, sõltuvalt meetme iseloomust reeglina 10–60%.
- Toetatakse investeeringuid, mis tulenevad uutest nõuetest põhjustatud investeeringuvajadusest.
- Taotluste paremusjärjestuse moodustamisel rakendatakse hindamiskriteeriume.

Toetuse taotlemine

Iga meetme kohta koostatakse meetme tingimuste määrus, kus on detailselt toodud nõuded taotlejatele ja taotlustele. Toetuse taotlused esitatakse üldjuhul Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ametile (PRIA) tema poolt välja kuulutatud tähtaegadel. Üldjuhul toimub taotluste menetlemine PRIA poolt.

Lisainformatsioon:

Eesti maaelu arengukava 2007–2013, infomaterjale, juhendid taotlejaile jms leiate Põllumajandusministeeriumi kodulehelt www.agri.ee/MAK

Põllumajandusministeerium
Lai 39/41
15056 Tallinn
Ministeeriumi infotelefon: 625 6101

Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas

Maaelu arengukava majandustegevuse mitmekesistamise meetme üldesmärgs on maapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate elujõulisuse ja jätkusuutlikkuse suurendamine ettevõtluse mitmekesistamise kaudu (eelkõige keskustest eemalejäävates piirkondades) ning sellega uute ja paremate töökohtade loomisele kaasaaitamine.

Meetme abil tahetakse:

- mitmekesistada põllumajandustootjate tegevust muu ettevõtlusega;
- arendada kohalikul ressursil põhinevat ja maapiirkonna elukvaliteeti parandavat ettevõtlust;
- aidata kaasa kasutuseta hoonete tootmises ja teeninduses taaskasutusele võtmisele;
- suurendada ettevõtluse uuenduslikkust läbi uudsete lahenduste leidmise maapiirkonnas kaupade ja teenuste pakkumisel;
- soodustada noorte ja naiste ettevõtluses osalemist ning puuetega inimeste erisusi arvestavate töötingimuste ja teenuste loomist.

Majandustegevuse mitmekesistamise meetme raames toetatakse ettevõtlustegevust, mis suurendaks töövalikut maapiirkonnas, toetaks maapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate investeeringuid ning aitaks muuta teenuseid kättesaadavamaks, piirates seeläbi majanduslikku mahajäämust ning rahvaarvu vähenemist. Meetme siht on muuta maapiirkonnad kõikjal atraktiivseks elamis- ja külastuspiirkonnaks.

Meetmele on planeeritud käesolevaks programmiperioodiks (2007–2013) 293 miljonit krooni aastas, millest 25% makstakse Eesti riigieelarvest, ning 75% Euroopa Liidu vahenditest.

Projektide esitamise tingimused

Toetuse taotlemiseks peavad olema täidetud järgmised nõuded:

- taotlejaks võib olla kuni 10 töötajaga mikroettevõtja, kes tegutseb maapiirkonnas;
- kavandatav investeeringuobjekt peab asuma maapiirkonnas;
- kavandatav investeeringuobjekt kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks investeeringujärgseks majandusaastaks;
- kavandatavat investeeringut ei ole rahastatud teistest riiklikest või Euroopa Liidu vahenditega fiinantseeritud programmide või fondidest;
- peale projekti teostamist tuleb investeeringuobjekti kasutada vähemalt viie aasta jooksul vastavalt selle sihtotstarbele.

Täpsemad tingimused kehtestab põllumajandusminister. Taotlused esitatakse Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ametile (PRIA).

Projektinäited

Majandustegevuse mitmekesistamise meetme raames on varasematel programmiperioodidel korda tehtud mitmeid kultuuriväärtusega objekte. Näiteks rekonstrueeris OÜ Kivi Forellipüük turismitalu sauna ning uut lihvi on saanud OÜ Orjaku Mõisakoha külalistemaja.

Kontakt:

Lisainformatsiooni saab Põllumajandusministeeriumist maaettevõtluse büroost telefonil 62 56 136.

Külade uuendamine ja arendamine

Maaelu arengukava külade uuendamise ja arendamise meetme üldeesmärgiks on parandada elukeskkonna atraktiivsust ja elukvaliteeti kohaliku aktiivsuse suurendamise ja mittetulundussektori arendamise abil.

Meetme abil tahetakse:

- tugevdada omaalgatust, koostöötahet ning sotsiaalseid suhteid;
- arendada sotsiaalset infrastruktuuri;
- säilitada, taastada ja parandada külade elukeskkonda ja kultuuripärandit;
- leida uudseid lahendusi erinevate teenuste kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse parandamiseks.

Külade uuendamise ja arendamise meetme abil soodustatakse süsteemsemat lähenemist kohalikele arendustegevusele ning toetatakse küla sotsiaalse infrastruktuuri arendamist. Küla sotsiaalseks infrastruktuuriks on külaelanike ühiseks tegevuseks mõeldud ühiskondlikud ehitised ja muud objektid, mis suurendavad elanike võimalusi teha koostööd ning korraldada ühisüritusi, võimaldavad ligipääsu informatsioonile ning mille arendamine parandab küla välisilmet ja üldist elukeskkonna kvaliteeti.

Meede aitab kaasa maapiirkonna sotsiaalse ja majandusliku mahajäämuse ning rahvaarvu vähenemise negatiivsete suundumuste ümberpööramisele.

Meetmele on planeeritud käesolevaks programmiperioodiks (2007–2013) 160 miljonit krooni aastas, millest 25 % makstakse Eesti riigieelarvest ning 75 % Euroopa Liidu vahenditest.

Projektide esitamise tingimused

Meetme raames toetatakse avaliku kasutusega investeringuobjekte — st kõigile küla elanikele kasutamiseks mõeldud objekte. Toetuse taotlemiseks peavad olema täidetud järgmised nõuded:

- taotlejaks võib olla mittetulundusühendus või ettevõtja, kes tegutseb maapiirkonnas (st vallas, vallasiseses linnas või kuni teatud arvu elanikega väikelinna territooriumil);
- planeeritud tegevused peavad olema kooskõlas küla arengukavaga või/ja valla arengukavaga;
- kavandatav investeeringuobjekt peab asuma maapiirkonnas;
- kavandatav investeeringuobjekt kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul

- alusel kasutamiseks vähemalt viieks investeeringujärgseks majandusaastaks;
- kavandatavat investeeringut ei ole rahastatud teistest riiklikest või Euroopa Liidu vahenditega finantseeritud programmide või fondidest;
- pärast projekti teostamist tuleb investeeringuobjekti kasutada vähemalt viie aasta jooksul vastavalt selle sihtotstarbele.

Taotlused esitatakse Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ametile (PRIA).

Kultuuri võimalused külade uuendamise ja arendamise meetmes

Külade uuendamise ja arendamise meetme alt toetatakse:

1. seltsimaja, kultuurimaja, spordisaali või muu avalikuks kasutamiseks mõeldud hoone või selle osa ehitamist või rekonstrueerimist ning sisustamist;
2. investeeringuid objektidesse, millel on ajaloolis-kultuuriline väärtus antud piirkonnale (ehk investeeringuid kultuuripärandisse);
3. kohalike põhiteenuste (sh kultuuritegevus ja vaba aja veetmine) loomist küla(de)le ning seotud väikeinfrastruktuuri;
4. multifunktsionaalsete teeninduskeskuste arendamist (mitte-tootlikud investeeringud);
5. internetiühendusega infopunktiks mõeldud hoone ehitamist või rekonstrueerimist ning sisustuse ja infotehnoloogiaseadmete (riist- ja tarkvara) ostmist.

Projektinäited

Külade taastamise ja arendamise meetme eelmise tsükli raames ehitati ja rekonstrueeriti mitmeid seltsi- ja külamaju, ent soetati ka kultuuritegevuseks tarvilikku vara.

Põlvamaal rekonstrueeris MTÜ külateater Virvendus **Mooste mõisa veski teatristuudioks**. Mooste külateater Virvendus on tegutsenud juba üle 25 aasta ning peamiselt Mooste kultuurimajas, kus nende käsutuses oli 15 m² suurune ruum. Veskihoonete tühjaks jäämisel tekkis võimalus see korda teha ja kasutusele võtta. Toetust küsiti Mooste mõisa veskiteatri teatristuudioks rekonstrueerimiseks ja ettevalmistavate tööde jaoks 429 000 krooni.

Võrumaal **Navi külas** on seltsitegevusel ja kooliharidusel pikad traditsioonid, mistõttu otsustati ehitada külaseltsi eestvedamisel **uus seltsimaja**. Toetust küsiti 938 796 krooni. Lisaks rahastasid seltsimaja ehitust vallavalitsus ning loomulikult kohalik külaselts ise.

Ida-Virumaal **Avinurme puhkpilliorkester** on kuulus üle Eesti ning esinemas käinud mitmel pool maailmas. Orkestris mängivad noored mehed, kelle eestvedamisel kirjutas MTÜ Puhkpilliorkester Avinurme taotluse, mille raames osteti orkestrile uued puhkpillid. Toetuse osa projektile oli 169 614 krooni.

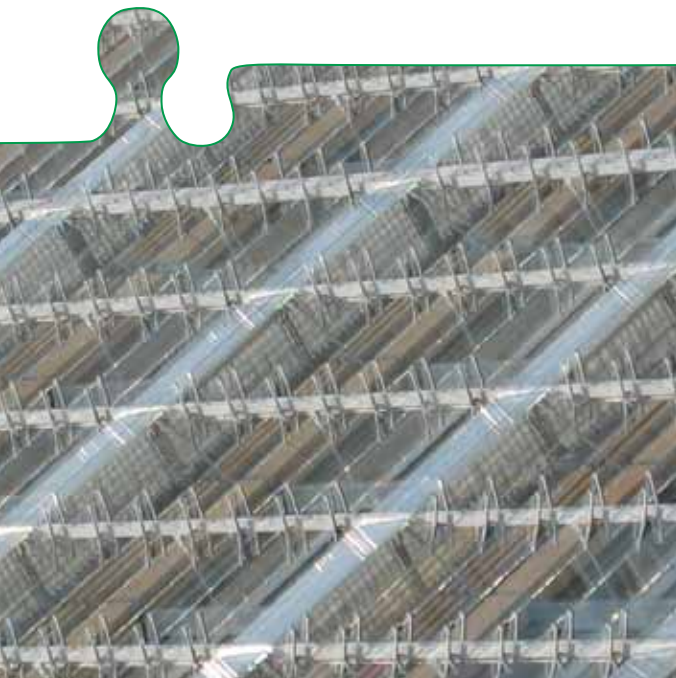
2005. aastal "Aasta küla" tiitli pälvinud **Kamari küla** (Jõgevamaal) haridusselts küsis toetust haljassalade hooldamiseks ning infopunkti sisustuse ostmiseks (arvutikomplektid). Tegemist oli koolimajas oleva internetipunkti uuendamisega ning toetuse suuruseks oli 147 240 krooni.

Läänemaal asuv **Üdruma küla selts** rekonstrueeris seltsimaja, milleks küsiti toetust 883 514 krooni. Oma seltsimaja otsustati korda teha seetõttu, et kõik kultuuri- ja spordiasutused paiknevad Üdrumalt kaugel. Rahastamisel aitas Maaelu Arendamise Sihtasutus, pakkudes MTÜle laenu saamise võimalust.

Lisateave:

Sille Rähn
Maaelu poliitika büroo
Põllumajandusministeerium
Telefon (+372) 62 56 162

LEADER

LEADER on Euroopa Liidu algatusprogramm, mille abil edendatakse elu maapiirkonnas kohalike inimeste algatuste ning koostöös ettevalmistatava ja rakendatava piirkonna arengustrateegia kaudu. Mõiste LEADER tähendab “seosed erinevate maamajanduse arengu tegevuste vahel” ja see on tuletatud prantsuskeelsest terminist *Liaison Entre Action de Développement de l’Economie Rurale*.

Programmi idee pärineb tõdemusest, et teised maaelu arendamise programmid lähtusid traditsioonilistest majandussektoritest ning nende rakendamisel toetati eraldi üksikuid valdkondi. Uue programmiga sooviti otsida kohalikele probleemidele lahendusi piirkondades tervikuna, kasutades kohalikke ressursse ja andes toetuste jagamisel otsustusõiguse sama piirkonna erinevate sektorite esindajatest moodustatud partnerlustele. LEADERi programmi üks eesmärk on suurendada kohalikku initsiatiivi ja võimekust piirkonna vajaduste ja võimaluste leidmisel ning arendamisel. Teine eesmärk on soodustada huvigruppide koostööd nii piirkonnas kui ka piirkondade vahel.

Strateegiate koostamiseks ja elluviimiseks moodustatakse partnerlusel põhinevad kohalikud tegevusgruppid. Lihtsustatult tähendab partnerlus rohkem või vähem formaalset koostööd kohalikul tasandil avaliku, era- ja kolmanda sektori vahel, nii et otsustamisel jääb avaliku sektori osakaal alati alla 50%.

Leader perioodil 2004–2006

Eesti on rakendanud LEADER-lähenumist RAKi meetme 3.6 “Kohaliku initsiatiivi arendamine — Leader-tüüpi meede” kaudu, seda kahes tegevusvaldkonnas —kohalike arengustrateegiate koostamine ja strateegiate elluviimine pilootprojektide kaudu. 2006. aastal taotles meetme raames toetust 21 tegevusgruppi strateegia ettevalmistamiseks ja pilootprojektide elluviimiseks 3 tegevusgruppi. Toetuse suurus kokku oli 28,8 miljonit krooni. Kohalikud tegevusgruppid hõlmavad 194 vallast 181, nendega on juba hõlmatud ligi 93% kogu maapiirkonnast.

Leader perioodil 2007–2013

Alates programmiperioodist 2007–2013 liidetakse LEADER-meede ELi poolt toetatavatesse maaelu arengukavadesse kõrvuti teiste maaelu arengu meetmetega. Senisest laiem otsustusõigus antakse kohalikule tasandile, seega sõltuvad toetatavad tegevused ja toetuse saajad konkreetse piirkonna tegevusgrupi väljatöötatud strateegiast.

Meedet rakendatakse Eesti maapiirkonnis. Maapiirkonnaks loetakse valdu (sh vallasisesed linnad) ja kuni 4000 elanikega väikelinnasid.

Strateegia alusel rakendatavate projektide väljavalimine on kohaliku tegevusgrupi pädevuses. Kohaliku tegevusgrupi moodustamiseks peab selle liikmeteks olema vähemalt kaks omavalitsusüksust ning samas tegevuspiirkonnas tegutsevad ettevõtjad ja kodanike ühendused. Kohaliku tegevusgrupi territooriumi moodustavad ühiste majanduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete huvidega vallad ja linnad, mille territooriumid kuuluvad samasse geograafilisse piirkonda. Strateegiate tegevusi võivad ellu viia kohalikud tegevusgrupid (MTÜd), ettevõtjad, omavalitsusüksused, kodanikeühendused, sõltuvalt vastava piirkonna strateegiale. Rahalisi vahendeid on LEADER-meetmele Maaelu arengukava rahastamiskava järgi ette nähtud 1,3 miljardit krooni kogu perioodi kohta, mis moodustab 10% kogu eelarvest.

Kultuurikomponent LEADERis

LEADER ei sätesta rangelt tegevusi, mida kohalik arengustrateegia peab hõlmama eeldusel, et need vastavad Maaelu arengukavas aastateks 2007–2013 toodud eesmärkidele. Seega on kohalike strateegiate raames võimalik ellu viia ka kultuuriga seotud projekte, mis aitavad kaasa maapiirkondade elukvaliteedi parandamisele ja majandustegevuse mitmekesistamisele jt arengukava sihtidele. Mujal Euroopas on LEADER projektide raames nt korraldatud kultuuri- ja turismialaseid koolitusi, korraldatud noortefestivale, toetatud kohaliku käsitöö püsimist ja arengut jms.

Lisainfo

Kuna rahastatavad valdkonnad ja projektid sõltuvad tegevusgruppide väljatöötatud strateegiatest ja nende poolt ellukutsutud meetmetest, siis oma ideedega tuleks pöörduda vastava piirkonna tegevusgrupi poole täpsema informatsiooni saamiseks. LEADER tegevusgruppide andmed ja täpsema informatsiooni leiab aadressilt www.maainfo.ee. Lisainformatsiooni saab ka Põllumajandusministeeriumist kohaliku algatuse ja elukeskkonna büroost telefonil 62 56 296.

Kasulikku infot

Projektide kirjutamine

Euroopa Liidu programmide toetuse saamiseks tuleb taotlus esitada projektina. Projekt on teatud tegevuste kogum, millel on konkreetne eesmärk ning ajaline piirang. Igal fondil ning programmil on kindlaks määratud protseduurid ning reeglid projektide esitamiseks, mida tuleb taotluste koostamisel, kirjutamisel ning esitamisel arvestada.

Projekte ei tohi kirjutada vabas vormis, vaid peab lähtuma ametlikest taotlusvormidest, mida tuleb täpselt täita. Projektid tuleb esitada trükitult ja mitte käsitsi kirjutatult. Igal käesolevas kogumikus kirjeldatud programmil on oma taotlusvormid, mida saab kas programmi kodulehelt või programmi kontaktisikutelt Eestis, kes oskavad vajadusel nõustada, kuidas neid täita.

Projekti sisulisel koostamisel tuleb arvestada programmide üldiste eesmärkidega. Samas on keeruline anda erinevate programmide kohta üldiseid näpunäiteid. Oluline on hinnata ka oma võimalusi ning ressursse projekti elluviimiseks. Alati tasub osa võtta programme tutvustavatest teabepäevadest ja seminaridest, mida korraldavad eri programmide kontaktpunktid Eestis. Tasub osaleda mitmesugustel koolitustel ning võib kasutada ka tasuta projektikirjutamise teenust, kuid veenduge teenusepakkuja kompetentsuses.

Täpsema info saamiseks võib alati pöörduda vastava programmi kontaktisiku poole Eestis.

Koostööpartnerite leidmine

Rahvusvahelised koostööprogrammid toetavad projekte, kus osalevad organisatsioonid eri riikidest. Sage li sünnivad sellised projektid koostöös juba tuntud-teatud inimeste ning organisatsioonidega, kellel varasemad koostöökogemused olemas.

Samas on kõikide Euroopa Liidu koostööprogrammide eesmärgiks uute kontaktide loomine ja seetõttu on mitmete programmide raames loodud spetsiaalsed veebipõhised partnerotsingu andmebaasid, kust saab leida koostööpartnereid enda poolt algatatud projektile või osaleda ise mõne teise poolt algatatud ettevõtmistes. Teavet andmebaaside kohta saab programmide kontaktisikutelt Eestis.

Samuti levitavad mitmete programmide kontaktisikud Eestis ka ise oma postiloendite abil partnerotsinguid, mis on neile saadetud teistest Euroopa riikidest.

End huvitava programmi/valdkonnaga kursis hoidmiseks on kasulik pöörduda vastava programmi kontaktisiku poole Eestis ja paluda end panna programmi postiloendisse, kus levitatakse olulist infot projektide taotlusvoorudest, infopäevadest, partnerotsingutest jms.

Käesoleva kogumiku on koostanud:

Eesti Kultuuri Kontaktpunkt

Eesti Instituut

Suur-Karja 14

10140 Tallinn

Telefon: 6314 355

Faks: 6314 356

E-post: ccp@einst.ee

Koduleht: <http://ccp.einst.ee>

Kogumiku väljaandmist toetasid Eesti Vabariigi Kultuuriministeerium ja Euroopa Komisjon.

Koostajad ja toimetajad: Karel Zova, Ruudu Raudsepp

Kogumiku tekstid on kirjutanud vastavate EL programmide infobürood ning struktuurifondide ja põllumajandustetoetuste eest vastutavate asutuste esindajad. Eesti Kultuuri Kontaktpunkt tänab kõiki, kes aitasid käesolevat kogumikku kokku panna:

Anu Ernits, Marko Gorban, Kristine Hindriks, Anne Hütt, Mirjam Jänes, Aavo Kaine, Aino Kiis, Liina Laastik, Marit Lani, Aivo Lepp, Ülle Must, Eve Paavel, Liis Palumets, Sille Rähn, Kristi Suur, Terje Tuisk, Madis Tüür, Annika Vilu.

Samuti täname Karla Aganit ja Anu Kivilod.

Kujundajad: Diana Allas, Reimo Rüntü

Eesti Kultuuri Kontaktpunkt / Eesti Instituut 2008

ISBN 978-9985-9698-7-8 (trükis)

ISBN 978-9985-9698-8-5 (online)